PERDEAUA ROȘIE

De NICOLAS SEGUR

Singura traducere autorizată de către Librăria-Editoare ALBIN MICHEL, Paris.

PREFAȚA

„Freud spune undeva că sexualitatea s'ascunde la rădăcina oricărei porniri și că ea stăpânește lumea. Aceasta o știam ori o presimteam. E acelaș lucru. Descoperirea însă, sau mai degrabă adevărul stabilit din punct de vedere științific, ar putea oricând răsturna, nu numai moravurile, dar și scrisul. Valurile cari acopăr sensualitatea, se întredeschid și, atunci, câte minuni necunoscute! Cel care, de pildă, s' ar putea sprijini mulțumitor pe-o analiză psihologică, cu gând să ne arate adevărata pornire seducătoare a lui don Juan ori neliniștea pătimașe a Fedrei, ar fi în stare să smulgă din ființa lui o operă nouă, un cap de operă poate",

Aceste cuvinte, căzute dintr'o gură mult prețuită, m'au îndemnat să scriu romanul pe care azi îl dau la iveală.

Am vrut ca această povestire să fie deslegată cu desăvârșire de șiretenie și străină de urâțenie și de ușurința pururi îngăduitoare. Ca să îndrăznesc să desvălui fără teamă neînchipuita amărăciune trupească și tirania pornirilor ei, mi-a părut că e de-ajuns să pun în adevărata lumină tragica ei înfățișare. Am încercat de altfel, să las să se mistuie în flacăra cuvântului tot ce putea să-mi pară josnic șl supărător.

Mă gândesc că, urmând pilda științifică dată de Freud, filosoful și romancierul, la rândul lor, au datoria să scormonească întunecata problemă sexuală.

Autorul cârtii l'Abbesse de Jouarre, credea acelaș lucru, depășind prin aceasta vremea în care trăia. El nu pricepea, Renan, că oricine se poate scandaliza când e vorba de descoperirea adevăratelor taine lumești.

„E surprinzător, spunea el, că știinta si filosofia, îngăduind părerea neîntemeiată a oamenilor din înalta societate care socotesc pricina tainică a universului o simplă glumă, n'au făcut din dragoste tinta cea mai de seamă a cercetărilor și a șireteniei lor. E pricina cea mai atrăgătoarea și mai ciudată din întregul univers. Dintr'o prefăcătorie care nu are nici un rost în rândul reflexiilor

filosofice, nu se vorbește aproape nimic în această privință, ori se pomenesc în treacăt câteva cuvinte cu totul lipsite de înțeles. Nimeni nu vrea să vadă că are în fată nodul adevăratei pricini, în preajma celei mai adânci taine lumești. Teama proștilor însă n'ar trebui să ne împiedice câtuș de puțin de-a privi cu luare aminte ceiace într'adevăr se ivește sub cea mai ciudată înfăfișare".

Și adăoga :

„Nimeni nu bagă de seamă că lăsând dragostea cu desăvârșire lipsită de înfeles, într'un amestec de glumă și josnicie, îl învinuește pe cel Veșnic de nedestoinicie. Cum! Opera cea mai de seamă, continuitatea vieții poate fi legată de-o pornire josnică și caraghioasă?"

Voi desvălui în acest roman o tainică și turburătoare tragedie de surprindere a simțurilor. Se va vedea, pentru întâia oară poate, cum se ivesc deosebitele înfățișări ale prăpastiei amețitoare care e frământarea trupească și cum geniul Speciei târăște făptura omenească spre nebunie și ocară, jucându-se cu ea, cum s'ar juca c'o păpușe. Asemuitoare fatalitătii lui Oedip, sexualitatea freudiană cade ca o povară peste ființa eroinei mele.

Innainte de toate, încerc să fac o operă de artă.

Deslegând însă problema putinei libertăți a omului și marea lipsă de răspundere a multor greșeli și-a multor slăbiciuni, am de-asemeni tainica nădejde că voi face să răsară în inimi mai multă iertare și mai multă îngăduință.

I

Da, îmi voi spovedi neliniștea, tragedia amărăciunilor trupești și-a delirului sensual.

Vreau să înfrâng fățărnicia, să depășesc sfiala și, înnăbușind teama de femee, să încerc să zugrăvesc furtuna simțurilor care m'a sdruncinat și m'a sdruncinat cu desăvârșire.

Bărbații se prefac că nu știu că, tocmai în adâncimea sexului, în rădăcinile instinctului, în jurul actului surprinzător al dragostei se ascund toate fatalitățile. Nici nu vorbesc despre asta. Nu vor să creadă că această clipă groaznică și fulgerătoare în care ne pierdem conștiința și, gemând, trecem această conștiință, odată cu bătăile inimei, într'o nouă ființă, e clipa cea mai de seamă a vieții.

Se aruncă un văl peste toate tainele sensuale.

Niciodată nu se vorbește de ele. Și, cu toate astea, sunt izvorul oricărei înfățișări, ne stăpânesc și ne frământă din

leagăn până la mormânt și, având o puternică înrâurire asupra faptelor noastre și croind cărări patimilor, ne târăsc ca pe niște sclave.

Cei dintâi oameni socoteau că zeitățile se mărginesc la două icoane: una bărbătească, alta femeiască. Căutau să le înfățișeze, sculptându-le prin altare, ridicându-le în piețe și la răscrucea drumurilor. In sbuciumul vieții, se târau numai la umbra acestor uriașe simboluri ciudate. De asemeni și noi ne târâm sub tragica putere stăpânitoare a organelor dătătoare de viață, — dar fățărnicia, cu toate că ne stă gândul numai acolo, nu vrea să fie nici când desvăluită.

Va veni vremea însă, și nu e departe, când va cădea raza luminii și peste această însărcinare sfântă și groaznică, cea mai de seamă din viața omului. Atunci va țâșni un adevăr mult mai puternic, care va pune în lumină psihologia ființelor și, din aceasta, se va naște o nouă estetică. Alte capodopere de artă se vor creia cu pana, cu dalta și cu penelul omului. Adevărata Medeea și adevărata fzolda se vor ivi, înlănțuite de frământările trupului, legate în chip tragic de ființa bărbatului, adevărate prăzi ale Venerei ucigătoare și neînduplecate, — zeiță unică, putere a lumii, creiatoare și nimicitoare.

Atunci și biata mea spovedanie, mizerabilă dar adevărată, care depășește viitorul prin îndrăzneală și sinceritate, va fi prețuită cum trebuie.

II

Un ceas mi-a fost de-ajuns ca să mă pierd.

Mai mult încă, un singur ceas a putut să-mi taie viata în două părți cu totul deosebite, făcând să se trezească în mine o ființă nouă, vrăjmașă celei de altădată, svârlindu-mă parcă departe, foarte departe de mine însămi.

Amăgitoare unitate de conștiință a omului! Rătăcim în viață sub înrâurirea altora, stăpâniți chiar, la bunul plac al oricărei semințe în stare să ne rodească în suflet, schimbându-ne după împrejurări, cu gândul prins de prăbușirea lucrurilor, sau mai de grabă nefiind altceva decât răsfrângerea, nenorocita și tremurătoarea restrângere a celor ce cată să s'apropie de noi și ne ating.

Inbătrânim cu fiecare zi, anii ce trec ne schimbă și tânărul de altădată n'ar mai fi în stare să se recunoască în bătrânul de azi.

Uneori, o singură întâmplare neînsemnată e de-ajuns să ne îndepărteze de însăşi fiinţa noastră, înlocuindu-ne printr'o voinţă şi-o conştiinţă nouă, — o fiinţă străină care de-aci încolo va trebui să fim noi, — crudă şi batjocoritoare, — stăpânitoare a trupului şi de-asemeni stăpână asupra vieţii.

Schimbarea gogoaşei în fluture, — această ciudată şi puternică transfigurare a individului animal care, ieri, nu era decât omidă târîtoare, iar azi are aripi şi poate să sboare în seninătăţile văzduhului, — nu-mi pare nimic pe lângă groaznica schimbare morală pe care un ceas şi-o singură vedenie au înfăptuit-o în mine.

Aceasta fiindcă, într'o clipă am fost în stare să primesc întreaga împărtăşire trupească, am văzut în faţă voluptatea, cu tot sbuciumul ei, cu tot delirul ei neastâmpărat, apoi groaznica şi sălbateca ei taină supraomenească.

Bate pentru oricare femee această clipă solemnă în care fiinţa i se trezeşte, înmugurind. Apropierea acestei clipe atârnă de mii de întâmplări. Beţia sensuală aţipită în cele mai multe dintre noi, e capricioasă şi de neînţeles. Asemeni „Frumoasei adormita în pădure", femeia aşteaptă un bărbat şi-o clipă hotărâtă, bărbatul însă nu e totdeauna acela care s'o poată şi călăuzi, şi rareori această clipă se potriveşte pe de-a'ntregul cu aceia a întâiei îmbrăţişări.

Se întâmplă iarăşi ca, în neştiinţa ei, femeia care se dă, să creadă că a ajuns să cunoască totul din dragoste, şi de multe ori rămâne nemulţumită, desgustată chiar.

Ea nu ştie că virginitatea senzaţiei supravieţuieşte îndelung virginităţii neînsemnate a trupului şi că destăinuirea plăcerii, — deslănţuirea demonului ascuns în măduva oaselor noastre, care ne va stăpâni mâine, făcându-ne ori netemătoare, ori ucigaşe, călăuzindu-ne spre nebunii josnice ori spre cele mai înnălţătoare jertfe,— e bruscă şi neprevăzută.

Vin apoi, omul destinului şi clipa prielnică. Şi iată că, pe neaşteptate, ne cuprinde ceva nelămurit, un tremur care porneşte din frământarea nervilor deslănţuie în noi furtuna, ne copleşeşte, ne orbeşte ca o lumină prea puternică şi pătrunde în noi ca o spadă de foc. In clipa aceia ne simţim totul; universul nu mai înseamnă nimic. Un zeu ne stăpâneşte, ceva în noi ne înfioară, ceva în care se amestecă focul, nebunia, beţia, ruga, dansul şi multe altele, pe lângă ceva mistic, îngrozitor, necunoscut.

De-aci 'nainte, o viaţă se afundă în prăpastie ca o haină vie, şi-o fiinţă nouă, pătimaşe, însetată în nelinişte ei, răsare.

Aceasta e adevărata femee.

III

Întâmplarea înspăimântătoare și sfântă a trezirii femeii se petrece uneori în poezie, în lumină, sub scutul legii, de multe ori însă în umbră, în rușine și în remușcări.

Așa s’a petrecut cu mine.

Adormisem, în noaptea aceia de August, la Veneția, cu desăvârșire liniștită, cu simțurile pe deplin nevinovate.

Dacă m’ar fi întrebat cineva, în clipa aceia, ce cred despre viitorul meu, aș fi spus că nu putea să fie altfel decât îmi fusese trecutul. Treceam printr’o viață curată și cumpătată, îmi aveam un cămin al meu, un tovarăș și, cu toate că asta nu mă fericea peste măsură, îmi era de ajuns. Zilele se scurgeau în blânda monotonie a muncii liniștite, în desfășurarea cunoscută mai dinainte a micilor bucurii, fără nădejdea unor prea mari turburări, fără neliniști, fără amărăciuni.

Când mă gândesc acum la viața mea de-atunci îmi pare că se năzare înnainte-mi sălașul de iarnă al dobitoacelor și sera florilor ce zac in amorțire, intr’un somn greu și neturburat.

Eram o femee cinstită în adevăratul înțeles al cuvântului, vreau să zic o femee care încă nu își dă seama pe deplin asupra înțelesului iubirii. Tocmai prin aceasta ea nu e nici turburată, nici orbită. Necunoscând prăpastia voluptății, nu-i simte nici vârtejul amețitor și nu poartă acul senzațiilor adânc înfipt în carne.

Gesturile bărbatului, semnele plăcerii ori ale oboselii întipărite pe obraz, n’o turbură, și nimic pentru ea nu e o problemă chinuitoare, o taină nedeslegată.

Da, adormind în Veneția, in noaptea aceia de August, păream un lac pe care undele vântului nici nu-l încrețesc nici nu-l turbură, un templu tăcut și curat, în care niciun imn, nicio rugă nu se aude, un adânc de codru pe care nu-l atinge furtuna.

Apoi totul s’a schimbat, totul a luat altă înfățișare. Tragedia, marea, frumoasa tragedie a început pentru mine, furtuna s’a deslănțuit, țipetele neînduplecatelor Exinii s’au smuls din neguri; am devenit femee și sclavă.

Am adormit, în noaptea aceia, nu fecioară,fiindcă eram măritată de trei ani, ci cu totul străină de turburările parcă binefăcătoare ale trupului.

Când s’au ivit zorile, nu m’am mai recunoscut.

Aceasta fiindcă, trezindu-mă, mi-am văzut sora svârcolindu-se în brațele cumnatului meu.

IV

Tot ce s’a petrecut în ziua aceia mi-a rămas întipărit în minte, și azi îmi par lucrurile mult mai deslușite, sporite oarecum.

Sosisem la Veneția la trei ceasuri după amiază, venind dela Chambery unde petrecusem o lună lângă tatăl meu.

Profesor de limba latină la Lyon timp de treizeci de ani, bătrânul rămăsese credincios țării în care se născuse și trăise până la adânci bătrânețe, fără să fi fost vreodată bolnav. In fiecare an îmi venea să cred că-1 văd pentru cea din urmă oară.

Trebuia să mă întorc la Corfu, unde se afla bărbatul meu, dar apucasem pe drumul Adriaticei în loc să trec prin Marsilia, înnadins ca s’o întâlnesc și s’o îmbrățișez pe Suzette, sora mea cea mai mică, care se afla aci de cincisprezece zile, în ajun de-a pleca în America.

Eram un neam împrăștiat. Vechia casă părintească din Lyon, care în copilărie ne păruse un stup, acum numai rămânea decât ca o amintire. O închiriaseră la străini. Mama murise la un an după plecarea Suzettei pe care, după prejudecățile provinciale, nu voiau s’o mărite înnaintea mea ; ea însă fugise cu un italian, contele de Renta. N’avusesem niciodată prilejul să-i cunoaștem bărbatul, de care se spunea că e un aventurier, dar care, în cele din urmă, izbutise să câștige o avere însemnată în America.

După fuga Suzettei și moartea mamei, rămânând singură cu tatăl meu, a trebuit să mă supun voinței lui. In fața tânguirilor zilnice în cari își arăta părerea de rău că va muri curând și mă va lăsa muritoare de foame, fără sprijin, în fața păcătoșeniilor vieții, primii să mă mărit, după dorința și alegerea lui, cu Henri de Pievres, care nu-mi mărturisise că mă iubește, dar, în felul lui, căuta pe toate căile să mă facă fericită.

Mai în vârstă ca mine cu optsprezece ani, — pe-atunci aveam douăzeci și șease, — trecând printr’o modestă carieră diplomatică, bărbatul meu nu prea era sănătos și părea plăpând ca o floare de seră. Înțelepciunea îi sporise cu vremea sdruncinându-i cu desăvârșire sănătatea.

Tata se hotărâse să mi-1 dea de bărbat numai pentru averea lui și, mai ales, pentru adânca lui cunoaștere a lumilor apuse. Intr’adevăr, Henri era un foarte bun elenist. Eu mă opream mai mult la înfățișarea lui plăcută și atrăgătoare, plină de nobleță și de măreție, o înfățișare potolită și cuminte care îți amintea de un neam ales. Dacă nu m’ar fi supărat boala lui de stomac, suferința care il slăbea și-l îngălbenea, silindu-1 să ție post cine știe câte vreme, ca un adevărat pustnic, am fi fost fericiți, am fi călătorit necontenit, mulțumită averii lui Henri, care nu era un om sgârcit, și ne-am fi odihnit și mai mult după atâtea zile de pierdere de timp oficială, cetind. In dragostea lui

nețărmurită îmi împărtășia mai totdeauna ceiace-i plăcea din vraja unei cărți.

De trei ani, vrăjiți amândoi de frumusețea insulei Corfu, în care la început n'aveam de gând să petrecem decât două zile, ne statornicisem cu toată bunăvoința.

Henri găsea clima prielnică pentru sănătatea lui și ceruse să fie numit consul al acestei insule numai ca să poată rămâne cât mai mult în ea. Cunoscând vechea limbă greacă, începuse s'o studieze pe aceia din zilele noastre, făcând în scurt timp progrese minunate.

V

Trebuie să mărturisesc că n'o mai văzusem pe scumpa mea Suzette de șease ani, decând se măritase. Fusesem, amândouă, crescute în toată libertatea de biata mamă, nu ne despărțeam niciodată și împărtășisem atât bucuriile copilăriei cât și mângâierile tinereții.

Din nenorocire, către sfârșit, sora mea, fiindcă eram mai mare ca ea, începuse să mă urască. Socotea, fără să-și dea seama, că-i eram o piedică în drum spre căsătorie. Căci, cu altă fire decât a mea, era cochetă, îi plăcea bărbații de cari eu căutam să mă feresc, era pururi neastâmpărată, nerăbdătoare să plece cât mai curând din casa părintească. Mai mult încă, în ochii ei purtam vina de-a împărtăși părerile părinților mei cari nu îngăduiau, așa de timpuriu și fără nicio pregătire, căsătoria ei cu contele de Renta pe care nu-l cunoștea nimeni și care, pe-atunci, n'avea nicio avere. Nemulțumită, supărată pe mine, fugi cu Renta și se opri la început în Turin. După aceia plecară în America. Eu nu mă putui stăpâni să nu-i scriu Suzettei, știind-o intr'o lume străină, astfel că peste câtăva vreme se legă între noi o strânsă dragoste frățească, uitând desbinările și gonind norii ce se ridicaseră o clipă între noi.

In acel an Suzette se întorcea pentru întâia oară în Europa, cu gând să străbată Spania și Italia. Trecuse prin Chambery înaintea mea, ca să-l vadă pe tata, care o primise foarte bine, dar care nu se hotărâse încă să-i ierte bărbatul, căruia îi păstra aceiaș ură din pricină că-i răpise fata. După trei luni petrecute mai mult în Andaluzia și în Toscana, se

odihneau acum în Veneția, mai'nainte de a pleca la Geneva și de-aci la New-York, unde cumnatul meu se bucura de-un nume strălucit, îngrijind de-o mare casă de automobile.

VI

Ca să ajung de la Chambery la Veneția, luai drumul minunat al Simplonului. Cele trei zile de călătorie îmi rămân în minte ca o baie răcoritoare și plăcută în inima naturii, de-a lungul șirului de lacuri ce mi se iveau sub ochi în timp ce străbăteam Elveția și Lombardia.

Cine n'a încercat această impresie de reînnoire, această trezire la o viață nouă, această dorință de bucurie, această sete de liber neastâmpăr al trupului pe care ți-o dă apropierea neașteptată de natură? Priveam uimită verdeața culmilor alpine, zăpada imaculată a crestelor, apa albastră, limpede și rece ce curgea în cascade nepotolite.

Mi-aduc aminte de Lausanne, oraș întunecat oarecum, ce stăpânește parcă Lemanul, apoi de colinele și de văile Simplonului, însfârșit de lacul Maggiore de-a lungul căruia se târa nu știu ce mireasmă de lauri și de măslin sălbatec ce părea că sensualisează aerul, îndemnându-te la trândăvie.

M'am culcat la Stresa și priveliștea minunată pe care am zărit-o în zori, cu Isola Bella scăldată, aurită în safirul apelor, n'am s'o uit nici odată. In fata ferestrei se ridica un copac încărcat de păsări, ce părea o arcă, un adevărat altar al vieții, un lăcaș de vis și de taină. Fiecare frunză cânta un imn aurorei, toate crăngile păreau gata să-și ia sborul. Intr'o anumită clipă, când razele soarelui îl țințeau cu săgeți de aur, oaspeții, c'o nesfârșită bătaie de aripi, îl părăsiră împreună, pornind în azur, c'o nestăpânită dorință de aier, de goană și de bucurie.

Păstrai până la Veneția, unde ajunsei după-amiază, amintirea vie a acestui fâlfâit de aripi care mă turburase și care mă îndemna parcă să mă bucur de viață, de-o viață mult mai largă, descătușindu-mi instinctele și gustând din vraja fericirii.

VII

Suzette nici nu se schimbase nici nu îmbătranise. Ii recunoscui numaidecât trăsăturile delicate și neastâmpărate, obrazul îndărătnic plin de strălucire, nările tremurătoare, buzele încordate, minunat rotunjite, ochii mari, umezi, cari, din când în când, căutau pe nesimțite într'o parte din pricina firii ei nervoase și prea simțitoare, lucru de care în copilăria ei ne îngrozisem în atâtea rânduri.

Imi sări în brațe și ne sărutarăm îndelung, trăind parcă din nou, într'o singură clipă, toată viața apusă.

— Draga mea, cât mă simt de fericită că te revăd!

Regăsii acelaș glas plin de căldură, neastâmpărat oarecum, parcă mai stins și mai greoi, chinuit de-o neliniște surdă ca întreaga ei făptură.

Apoi, dându-se înapoi cu un pas și cercetându-mă de-aproape:

— Mai frumoasă ca oricând, mai frumoasă chiar decât mine, îmi zise ea.

Recunoscui numaidecât aceiaș nuanță de egoism, aceiaș pornire glumeață de copil răsfățat și răutăcios, care-o făcea totdeauna geloasă, supărăcioasă și schimbătoare.

— Uite-1 pe Paolo, pe care nu-1 cunoști încă. Sărută-1, fiindcă el a făcut-o pe sora ta fericită. Căci să știi, scumpa mea, că sunt cu adevărat fericită.

Șovăii la început, auzind cuvintele Suzettei, dar cumnatul meu, văzând cât eram de sfioasă, îmi întinse mâna cu prietenie, zâmbind c'o bunăvoință plină de sinceritate.

— Lasă-ne să ne cunoaștem mai întâi, Suzette. Mă simt fericit că te văd, Line. Sora d-tale mi-a vorbit în dese rânduri despre d-ta. Te iubește nespus de mult.

Il privii pe furiș. Părea să aibă treizeci și doi de ani. Era un om înnalt, mult mai înnalt decât noi, slab și vânjos, cu capul puțin plecat pe umărul stâng. Avea o înfățișare vioaie, prea vioaie poate, un chip italian, sau mai de grabă roman, bronzat și pârlit la soare. Nasul îi era coroiat, ochii de vultur, linia bărbiei desăvârșită. O ușoară umbră albăstrie înlocuia mustața rasă.

Privindu-1 cu toată luarea-aminte, singurul lucru pe căre îl văzui limpede și deslușit, fură mânile lui, niște mâni lungi în care se topea parcă toată eleganța trupului, mâni muncitoare și cu toate astea, foarte fine, păstrând în ele un nu știu ce îndrăzneț și înnaripat, hotărât și ușuratec în aceiaș timp.

Poate că nu s'a spus îndeajuns că orice făptură omenească nu se ivește în adevărata ei lumină, și nu ne turbură, nici nu ne desnădăjduiește decât într'o anumită clipă pe care soarta o hotărăște.

Printre tainele universului, cea mai mare, cea mai haotică, e aceia a simpatiilor și-a antipatiilor ce țâșnesc din adevărata viziune a ființelor. Privim necontenit, dar nu vedem decât în rare străfulgerări de gând, atunci când conștiința pare că pătrunde prin învelișul cărnii, cercetând ceiace până atunci i-a rămas ascuns și, tocmai prin asta, îi pare mai schimbat. Ai nevoie de sprijinul clipei prielnice, de lumina firească și morală binevoitoare, de un cuvânt, de-o mișcare ca să poți stabili acest curent tainic ce ne leagă de celelalte făpturi, înlesnind putința de-a le pricepe.

Nu se ivise clipa în care Paolo să-mi fi înlesnit această putință de a-l înțelege. Privindu-l, nu-l mai vedeam, parcă soarta mi l-ar fi ascuns intr'un văl des și întunecat.

Părăsirăm gara Veneției și, în timp ce schimbam cu Suzette mii de cuvinte cu privire la tata, la casa noastră din Lyon, la bărbatul meu și la nemulțumirea de-a nu avea copii, nici eu nici ea, gondoia ne legăna blând, cu tresăriri scurte de pasăre, către piața San Marc.

Timp de câteva clipe rămăsei uimită de vraja acestei priveliști cu desăvârșire feerică. Palatele se apropiau în horbota lor de dantelă de piatră, oglindind fantome de aur și de purpură la suprafața apei, în vreme ce alte gondole treceau în goană, iar gondolierii îmbrăcați în alb svârleau țipete scurte și de neînțeles, țipete de păsări și de pirați. Toate neamurile din lume se întâlneau aci pe vară, între zidurile vechi ale Veneției. Germani oacheși, cu ochi reci, burghezi deșirați, posomorâți, poruncitori, Orientali ou ochi neastâmpărați de gazelă, Francezi binevoitori și cercetători de frumusețe.

Apa fugea, vedenii surprinzătoare de artă se topea în goană una câte una. Văzui palatul în care a murit Wagner, Ca d'Oro, pe care cumnatul meu mi-l arăta rostind un cuvânt neînțeles, clădire minunată ce-mi păru o bijuterie maură tăiată din fildeș. Apoi de-odată, după arcada înaltă și tremurătoare a podului Rialto, Salute își desvălui globul de aur al Fortunei, și rămăsei înmărmurită în fața frumuseților din Piazetta, scrin neprețuit care ascunde tot ce arta omenească a putut creia cu mai multă pricepere, cu luare aminte, c'o armonie desăvârșită de culori, c'o nesfârșită bogăție.

Pe când ne-apropiain de Danieli, simțiam că port în inimă o comoară de imagini tremurătoare ce se alcătuia și dispărea numaidecât, mereu însuflețindu-se, toate aureolate de frumusețe. La asta se mai adăoga și oboseala, căci mă biruise în cele din urmă nu știu ce fel de amețeală binefăcătoare.

-Trebuie să-ți spun, draga mea, că n'ai prea avut noroc, îmi spuse Suzette zâmbind. La Danieli toate odăile sunt ocupate și n'o să-ți putem găsi una decât de abia mâine de dimineață. Toată Europa, și mai ales Anglia, doarme aci în astă seară.

-Și fiindcă noi n'am vrut asta, mai ales că nu vom sta mult timp împreună, Suzette s'a gândit că, in loc să te culci în altă parte... o întrerupse cumnatul meu.

-Da, pentru astă seară, am pus să-ţi pregătească un pat în salonaş, adăogă Suzette. Nădăjduiesc că ai să te odihneşti cumsecade. De altfel, chiar mâine de dimineaţă, dacă vrei, poţi sa treci în odaia ta. După câte am auzit, mâine va pleca multă lume.

VIII

Impărţirea odăilor mi-a rămas de-asemeni adânc întipărită în minte. Asta mi-a hotărât soarta.

Era un apartament foarte luxos, cu mobilă din veacul al XVIII-lea, lucrată în fel de fel de culori. Două paturi de palisandru învelite în lemn de trandafir stăpâneau aproape întreagă odaie de culcare. Un birou monumental se odihnea alături, lângă înaltele ferestre ogivale ce se deschideau pe rio degli Schiavoni.

După această odaie de culcare venea un buduar, şi alături un salon.

Rămăsei surprinsă când băgai de seamă că buduarul nu era despărţit de odaia de culcare decât printr'o mare perdea de catifea roşie. Pe vremuri fusese pesemne o singură sală de primire,încăpătoare. Salonul de-alături era foarte mic. Puseseră în el un pat pentru mine, lângă uşa ce da în sala de baie ce întregea apartamentul şi-a cărei fereastră da într'o lagună din care veneau nedesluşite strigătele gondolierilor.

Sora mea mă cuibări în această odaie de culcare grabnic pregătită, după ce întoarse butonul dela firul electric, căci lumina ce intra pe fereastră nu era îndestulătoare. Apoi, mai 'nainte de a închide uşa şi de-a mă lăsa singură, îmi dădu de veste că-mi lăsa buduarul pe samă noaptea aceia.

Vraja atâtor privelişti cercetate într'un timp atât de scurt, bucuria de-a o fi revăzut pe Suzette, veselă, neastâmpărată, mai fericită ca niciodată, — fiindcă rămăsesem pe deplin încredinţată că era fericită, — toate astea stârneau în mine un fel de nelinişte, gonind oboseala şi îndemnându-mi parcă trupul la muncă, coborându-mă într'o beţie plăcută.

Mă aşezai în faţa unei măsuţe şi scrisei câteva pagini bărbatului meu. Ii povestii sosirea, întâia mea impresie asupra Veneţiei, părerea de rău că nu putea să fie şi el

alături de mine, cu o mulțime de amănunte asupra surorii mele pe care n'o cunoștea. Nu-i vorbii nimic despre Paolo, asupra căruia nu puteam avea încă nicio părere lămurită, și sfârșii cu un potop de mărturisiri de dragoste.

La ora mesei, căutai să cobor cât mai în grabă în salonul unde mă știam așteptată. Privindu-mă în fugă într'o oglindă venețiană peste care lumina electrică svârlea pete viorii smulse din amestecul de culori al zugrăvelii, băgai de seama cu multă bucurie că aveam o înfățișare pe deplin odihnită.

Și atunci cautai să mă asemui surorii mele.

Mai tănără cu patru ani, la cea dintâi privire nu semăna căluș de puțin cu mine. Eu eram blondă, ea era brună și'n afară de asta, ne deosebea mult culoarea părului și a ochilor. Slabă la trup, nervoasă, era firavă, micuță. Ochii ei mari, nemișcați, te turburau, te neliniștеau, te străpungeau; apoi, o ușoară proeminență a fălcilor, cu toate că-i da o înfățișare neobișnuită, îndărătnică, îți lăsa o impresie nelămurită de ceva ciudat. Eu, dimpotrivă, eram înaltă, sveltă, cu ochii de un albastru închis ca ai mamei mele,cu trăsăturile foarte regulate.

Cu toate astea, ce trăsături comune am fi putut desvălui sub ochii aceluia care ar fi încercat să ne cerceteze mai cu de-amănuntul expresia și apucăturile! Aveam aceiaș siluietă subțire, acelas mers sprinten, aceiaș formă a nasului. In profil, părul fiind ascuns, nu puteam fi deosebite decât după mijloc, — lucrul cel mai de seamă in afară de formele trupului,— vreau să zic mișcările, ritmul, eleganța trupului.

In privința apucăturilor ne asemuiam iarăș foarte mult. Eu păream, și într'adevăr așa eram mult mai cumpănită, ascunzându-mi totdeauna impresiile, căutând să mă stăpânesc, într'atât mă știam slabă și fricoasă la gândul ca nu cumva să greșesc, — în timp ce Suzette, mult mai sinceră în această privință, se lăsase de timpuriu stăpânită de furia dorințelor și a impresiilor. Văzându-se cea mai iubită de părinți, cari o răsfățau, putuse cu mai multă ușurință să-și urmeze firul capriciilor.

Amândouă eram fetele aceleiaș mame scumpe, de fel din Arles, frumoasă și plină de măreție, care nu știuse să ne dea nimic din bogăția ei trupească, din înfățișarea ei de regină ori din sănătatea ei puternică, dar care totuș ne înzestrase cu simțitoarea ei pornire de neastâmpăr, cu picătura de sânge sarazin ce-i curgea aprins în vine, în timp ce, din partea tatălui, nu moștenisem decât o nervozitate plăpândă, ceva bolnăvicios și nestatornic în privința mișcărilor. Această din urmă trăsătură se putea băga de seamă mai cu deosebire în ființa Suzettei, gata oricând să se mânie, uneori cuprinsă de un tremur nervos, lucru de care ne temeam, mai ales când o vedeam leșinată și chinuită de spasmuri. Dar toate astea, din fericire, o părăsiseră în clipa când se despărțea de vârsta întâiei tinereți.

IX

Imi amintesc mai puțin de prânzul din salonul bogat în care se înghesuia o lume elegantă, strălucită și alcătuită de tot felul de neamuri.Femei încărcate de perle, bărbați în haină neagra, ori prea tineri, ori prea bătrâni. Ici colo un costum de flanelă purtat de-un American care nesocotea luxul.

Suzette purta o rochie foarte frumoasă de mătase albă împestrițată cu miosotis și, pe umeri, un șal venetian de purpură, al cărui triunghiu brodat învăluia cu o nesfârșită elegantă trupul ei mlădios și neastâmpărat.

— Ce rău îmi pare că nu stăm împreună decât trei zile, îmi spunea ea necontenit, în timp ce ochii mari îi scânteiau din ce în ce mai puternic desvăluind dragostea ce păstra în adâncul lor pentru mine. Ar trebui să vii să mă vezi și, acolo, la New-York. Să cauți să-l hotărăști pe bărbatul tău și să veniți împreună.

— Asta e foarte greu, draga mea, dar voi de ce plecați așa curând? Eu mi-aș putea prelungi șederea aci, la nevoie.

— Noi n'o putem face, din nenorocire, zise Paolo. Sâmbătă Aquila pleacă din Geneva și am spus să ni se oprească locuri. Mi-am dat întâlnire chiar cu câțiva prieteni pe vapor, și e vorba de niște afaceri foarte însemnate.

— Azi e Marți, oftă Suzette. Ce repede trec zilele !

— Vineri seara va trebui să plecăm negreșit cu trenul, adăugă iarăș Paolo.

După masă ne propuse să facem o plimbare cu gondola, și această trecere legănătoare printre vuiete de glasuri fu o adevărată fericire; ne strecuram pe sub ploaia de lumină și, în cele din urmă, intrarăm în împărăția liniștei și-a întunericului. Din apele moarte se ridica o moliciune proaspătă odată cu răsufletul greoi de descompunere turburătoare.

Palatele se zugrăveau în noapte, felinarele pâlpâiau pripit la colțuri de canale, în vreme ce strigătul ascuțit al gondolierilor vestea apropierea scrierilor subțiri și lungi pe cari le zăream ivindu-se ca niște năluci și'n cari se furișau perechile îmbrățișate, și înlănțuite gură în gură.

Și'n toată această întindere neagră se sbătea un tremur ciudat, o neliniște de umbre sure. Ai fi zis că toți cei ce trăiseră cândva, bucurându-se și suferind, veneau acum să vegheze, plutind de asupra orașului. Aci băgai de seamă cât de mult își iubea Suzette bărbatul și cu câtă dragoste căuta să-l mângâie. Se ghemuise la pieptul lui și, la orice întrebare, la fiecare cuvânt, în orice clipă, ochii i se îndreptau către el, cerând, ca dintr'un adânc izvor al firii, îndrumarea, sprijinul, mângâierea, sfatul, calea pe care trebuia s'o urmeze și, in aceiaș timp, ai fi zis, căldura și viata.

O soție iubitoare, legată de bărbatul ei ca iedera de

salcie, îndrăgostită, supusă, făcând din fiecare gest o mângâiere, potrivindu-și glasul înnadins ca să-i vorbească cât mai blând, c’o dulce lumină în priviri în clipa când îndrăznea să-i vorbească: așa se ivi Suzette în ochii mei.

Părea că și el o iubește, ca un sultan însă, ca un stăpân conștient de drepturile ce avea asupră-i.

Inteligent, vioi, puțin instruit, dar pricepând in fugă, din instinct, lucrurile, Paolo avea mare încredere în el și-l stăpânea hotărârea care impune altora îndemnându-i să nu se împotrivească.

In timpul mesei avusei prilejul să-i cercetez cu mai multă luare aminte chipul atrăgător cu ochi străpungători, cruzi chiar în unele clipe. Uneori îi îndrepta asupră-mi și-atunci zăream în ei o flacără de curiozitate și de neliniște care, fără să mă turbure, mă sileau totuș să-mi întorc privirea în altă parte. Recunoșteam în el un temperament bărbătesc, înainte de toate, pentru care orice femee e totdeauna un prilej de râvnă.

Apoi, în gondolă, simții într’o anumită clipă că genunchiul i se apropie de-al meu, căutându-l innadins, fără sfială. In aceiaș timp, întorcând capul, îi zării privirea ațintită asupră-mi. Cu toate astea mâna lui strângea puternic mâna Suzettei și, de altfel, căutam să mă îndepărtez, privind către partea de dincolo a canalului, astfel că nu știam dacă gestul lui absurd de îndrăzneț era făcut înnadins ori numai din întâmplare.

Când ajunserăm la hotel, eu urcai în odaia mea, lăsându-i pe ceilați pe terasă. Erau zece ceasuri. Suzette nu voia încă să se culce.

Mă urcasem în pat și-mi era parcă lene să mă desbrac; simțiam un fel de oboseală, o plăcută și poruncitoare nevoie de somn.

Priveliști minunate îmi fluturară încă câteva clipe prin fața ochilor, nedeslușite ca pulberea lumii revărsată prin lagune, alcătuindu-se, risipindu-se, pline de lumină și de cântec, — amintire a culorilor, a tainicului murmur de valuri și-a melodiilor tărăgănate.

Apoi adormii într’un somn adânc, ca să mă trezesc cu totul alta, ca să pătrund în mrejele unui destin cu desăvârșire nou pentru mine.

X

Dar, mai ’nainte de a povesti cele întâmplate, trebuie să mărturisesc că toate îmi veneau în ajutor, lăsându-mă pradă fără nici un pic de apărare, impresiilor și senzațiilor cari aveau să mă copleșească.

Nimeni nu știe unde se află tronul iubirii, de unde pornește săgeata ucigătoare asupra muritorilor și care e adevăratul ei izvor. Totuș, eu m’am gândit de multe ori că dragostea pornește din soare.

Căci viața e o pricină din soare și numai flacăra soarelui călăuzește și rodește viața.

S’ar zice că o taină afrodisiacâ, o nevăzută dar puternică pulbere de cantaridă tremură alături de razele luminoase în văzduh, și toate făpturile ard de dorință și se năpustesc în calea mângâierilor și-a îmbrățișărilor după gradele de lumină ale soarelui.

Bătrâna Persephone, adormită sub pământ în timpul iernii și renăscând în primăvară, risipindu-și ființa in căldura verii ca să intre din nou în amorțirea aceleiaș nimiciri, — e simbolul suferința de a se naște, trezindu-se la cel dintâi freamăt al reînnoirii ajungând la cea mai înaltă treaptă de putere și delir datorită căldurilor din timpul verii, ca să se domolească in cele din urmă și să se stingă atunci când frigul stăpânește iarăș natura.

Acest tainic polen presărat odată cu lumina asupra planetei, face să îmbobocească în Mai divinele organe creiatoare care sunt florile, transformă și dă sex odată cu aripile gângăniilor, fă- cându-le în stare să se împreune și să se reproducă, străpungând de-asemeni cu săgeți tragice păsările, dobitoacele ascunse prin păduri și peștii din adâncurile mării. Toate încep dintr’odată să țipe și să cânte, să risipească unde de parfum, să sbârnăie, să mugească sub povara lui Eros, sub răsuflarea trainică a vântului puternic de primăvară.

Omul nu rămâne cu desăvârșire nepăsător în fața acestei nemărginite plecări a firii sub povara dragostei. Se supune și el fatalităților reînnoirii, neastâmpărului înflăcărat al verii și, odată cu dobitoacele și plantele, dorește și se ne- liniștește după văpaia de lumină a soarelui.

Și aci însă, sexul își desvăluie deosebitele-i schimbări. Mult mai tainică decât bărbatul în pornirile ei, fiindcă ea e adevărata creatoare a ființelor și, tocmai prin aceasta, se păstrează mai aproape de instincte, femeia se supune cu totul altfel, mai mult ca o sclavă, schimbărilor oricărui anotimp. Asemeni dobitoacelor, ea are tainice prevestiri cari o călăuzesc, arătându-i la un timp anumit clipa prielnică înmuguririi, aprinzând de-odată în ființa ei dorința de mângâiere și de îmbrățișări.

Fără nicio îndoială, la fiecare înconjur al lumii în jurul

pământului, spre sfârșitul celor de câte patru ori șeapte zile proorocitoare, trupul și conștiința femeii se simt stăpânite de acest chin tainic și necurat. Totul, atunci, e în stare s'o turbure pe femee, nemulțumind-o, aprinzându-i în suflet setea și durerea. Mai mult decât trupul, creerul se obosește, gândurile o mână în calea neastâmpărului vieții, toate păcătoșeniile gustului și ale simțurilor pe cari le va simți în timpul sarcinei, începe să le cunoască și să le îndure mai dinnainte. Nu mai e aceiaș, nu mai răspunde de nimic,—se supune voinței altuia.

Acum o săptămână era sănătoasă, călăuzită de o logică înțeleaptă, urmând o cale hotărâtă. Acum, o celulă roditoare se desprinde din ființa ei. Și, gata de tainica și sfânta rodire, femeia se neliniștește, răzbunătoare, înnebunită, călăuzită de voința de a zămisli, sub dorința de neînțeles a Speciei.

In juru-i, toate celelalte făpturi trăiesc o viață de liniște, într'un aier curat și proaspăt. Ea, în timp ce măruntaiele se simt în stare de zămislire, respiră o atmosferă greoaie, se supune uneori unei porniri nebunești care îi arată cu putință, vrednic de dorit, aceiace ieri părea cu totul oprit, schimbându-i firea și apucăturile și făcând din ea prada unor dorinți cu totul necunoscute.

In noaptea aceia de August, pe-o căldură înnăbușitoare de vară ce părea că topește totul, presimții apropierea acestei furtuni firești. O altă conștiință trecătoare pătrundea în mine.

Trebuia să adaog că mă aflam în Veneția al cărei aier ascunde o mângâiere ațâțătoare și-a cărei atmosferă ucigătoare e îmbibată cu cea mai grea voluptate.

XI

M'a trezit un sunet limpede și ciudat Era un hohot de râs tremurător, întretăiat, ascuțit și totuș sfielnic, pornit parcă dintr'o sensație dorită care te îngrozește, un hohot de râs care se înnăbușea, începând din nou, urcând în cascade, apoi topindu-se in slabe țipete de surprindere sau, mai de grabă, într'un fel de gemete scurte.

Zorile străpungeau cu raze albe fereastra închisă, dar odaia mea rămânea pierdută în întu- nerec.

Căutai să-mi dau seama de ce se petrece în juru-mi; dormisem

destul și oboseala mă părăsise cu desăvârșire.

Intr'o clipă, întorcând privirea, zării, prin ușa salonului pe care o lăsasem deschisă, perdeaua de catifea roșie a buduarului. Atunci pricepui că sgomotul venea din odaia de culcare a surorii mele.

Mă svârcoleam în pat, încercând să închid ochii, dar hohotul de râs porni și mai neastâmpărat, chinuitor, de neînțeles oarecum.

Acum părea întretăiat de cuvinte scurte, rostite în șoaptă, pe cari, din pricină că perdeaua era groasă iar ușa de-abia deschisă, nu le puteam auzi deslușit.

— Nu, nu, nu acolo, te rog!

Era glasul surorii mele. Vorbea italienește cu bărbatul ei, dar această limbă îmi era foarte cunoscută.

Ceeace mă uimi la început fu limpezimea sunetelor pe cari le deslușeam, cu toate că paturile lor, pe cari le știam așezate în mijlocul odăii încăpătoare, lângă fereastră, erau departe unul de altul.

Veneția însă e singurul oraș din lume care poate să înnăbușe orice sgomot. Pământul ei, pe care nu-l turbură nicio roată de trăsură care să-i lase vreun semn pe-o stradă, și atmosfera ei umedă, au, mai ales dimineața, un fel de liniște neturburată, o liniște care își găsește culcușul pe apele canalelor și oprește sub aripa ei orice sgomot. Totul tremură, se resfrânge, limpezit, sporit, deslușit. Mai 'nainte de-a mă fura somnul, bănuii trecerea gondolei pe unde, atingere blândă, catifelată și, cu toate astea, lămurită.

— Ce să aibă Suzette ? mă gândii ?

Nu pricepusem numaidecât înțelesul cuvintelor ei scurte și înnăbușite.

De-odată, glasul lui Paolo se auzi în șoaptă, mult mai înnăbușit,

— Nu tipa, s'ar putea s'o trezești pe sora ta!

Suzette răspunse ceva care nu-mi ajunse până la ureche, apoi hohotul de râs începu mai domol, sfios, dar foarte ciudat.

In clipa aceia, auzind că vorbea de mine, fără să mă mai pot stăpâni și fără să știu de ce, mă strecurai pe dușumeaua de mozaic acoperită cu un covor gros, pe care pașii mei părea că de-abia îl ating.

Trecând prin ușa întredeschisă a buduarului, mă apropiai în cămașe de perdea. Suzette o trăsese pe de-a'ntregul la loc și prin găurica din mijloc nu vedeam nimic, căci sora mea așezase în cealaltă parte, un mic paravan care închidea drumul. In partea dreaptă însă, acolo unde perdeaua era prinsă de zid, rămăsese puțin desfăcută drept în fata patului, astfel că puteam zări odaia fără nici un pic de greutate.

Ferestrele nu erau închise, din pricina căldurii innăbușitoare, și zorile dimineții de August, limpezi și parcă grăbite, pătrundeau ca o pulbere vânătă, ghemuindu-și fluturările domoale peste albeața patului.

Ascunsă și curioasă, îndemnată de-o neliniște și-o dorință

fatală, putui urmări cu luare aminte intreaga scenă, luând parte la cele ce se petreceau ca și cum m'aș fi găsit chiar in mijlocul odăii.

De ce nu m'am stăpânit ? Dacă somnul mi-ar fi fost greu și mai lung, viata mea ar fi rămas neschimbată. Ar fi fost iarăș de-ajuns ca glasul bunului simt, al sficiunii, să mă oprească pe calea acestui spionaj rușinos, scăpându-mă din ghiarele pierzării.

Și astăzi încă, această faptă nedemnă rămâne pentru mine lipsită de înțeles, ca tot ce ti se trezește în suflet impus de soartă.

XII

La început n'o zării decât pe Suzette întinsă goală, de-a curmezișul celor două paturi lipite unul de altul.

Trupul ei părea îmbobocit, ascuns pe jumătate sub perină. Capul nu i se zărea. Plecat asupra soției lui, Paolo, cu părul în neorânduială căzut peste față, o străpungea, aș putea zice, cu toată înfrigurarea, sărutând-o cu patimă, în fugă, când pe șolduri, când pe sâni, când pe picior, când pe pântec.

Ținând într'o mână perina pe care-o svârlise peste obrazul Suzettei, ea nu vedea nimic, nu știa în care parte au s'o atingă sărutările lui.

Și la fiece sărut neașteptat, începea să țipe pe înfundate, în timp ce trupul i se svârcolea într'un spasm ciudat. Din când în când, Paolo își schimba planul și, în loc să-i acopere trupul cu sărutări, își lăsa gura să-i soarbă mireasma trupului cu nesaț, și-atunci nu mai era un spasm, ci un tremur nesfârșit, care zguduia și frământa ca valul trupul Suzettei, în timp ce râsul ei ciudat pe care îl mai auzisem, pornea înnăbușit, dar foarte limpede dintre perini.

Ce frumos era trupul surorii mele întins, neastâmpărat, sub săgețile mângâietoare! Mai'nainte ca această priveliște să-mi fi desvăluit înțelesul ei turburător, trupul Suzettei îmi inspira o admirație numai din punct de vedere estetic.

Subțire, plăpândă, sora mea se ivea curată și atrăgătoare, într'un amestec de linii neînchipuit de ispititoare.

Brună, c'o picătură de aur și-o alta de umbră sub piele, ea desvăluia un model desăvârșit, un trup mlădios și hotărît, întocmai ca modelul care l-a călăuzit pe Leonardo da Vinci

când a creiat-o pe Monna Lisa.

Pântecul slăbuț, puțin bombat, sfârșind într'o linie curbă, ca o frunte frumoasă de pisică, pieptul mic, ascuțit, încordat, vioi, înflorit, — ca un fruct necopt, — totul desvăluia seva bogată, vioiciunea tinereții și totul se sculpta hotărît și parcă metalic în albeața rufăriei.

Dar, ceiace mă uimi și mai mult, fu lipsa de potrivire între această capodoperă minunată și trupul musculos al bărbatului care, mlădios și neastâmpărat, părea greoi alături de-al ei, uriaș chiar, simbolizând tăria, — tăria oarbă alături de sfiiciunea minunii.

XIII

Mai târziu mi-a fost dat să privesc o pictură japoneză, dintre cele cari înfățișează gusturile și pornirile dragostei și cari, acolo, se numesc cu bunăvoință: priveliști de primăvară.

Infățișa o femee întinsă în pat, goală, cu ochii închiși. Deasupra ei, un bărbat îngenunchiat se pleca, dornic s'o cuprindă în brațe.

Această zugrăveală te mișca, te turbura peste măsură căci, în micul pătrat de hârtie colorată, ceiace te atrăgea mai mult era nepotrivirea groaznică dintre neastâmpărul trupului uriaș al bărbatului cu chip aspru, cu mâni și picioare lungi și trupul fin și delicat de crin, neliniștit, îngrozit chiar, care aștepta îmbrățișările.

Asemeni Pasipheei care primea îmbrățișările uriașului taur cretan, Japoneza cu ochii parcă închiși de teamă părea victima unei jertfe, într'atât judecata nu voia să îngăduie o apropiere intre cele două ființe atât de deosebite, dintre cari una, se numea „gingășie˝, iar cealaltă „stăpânire".

Desenatorul japonez zugrăvise în linii fine, curate și tremurătoare trupul întins în lungul patului, și aceasta făptură care trebuia să se supuie bărbatului părea o corolă gata să se desfrunzească, să se destrame, să cadă sub cea dintâi atingere a albinei. Și deasupra acestei flori aeriane, trupul bărbatului se zugrăvea puternic, întins, neînduplecat ca însăș fatalitatea, ca zeul trăznetului, ca paloșul grozăviilor.

Iți venea să crezi că prin cel mai groaznic țipăt avea să înceapă actul tainic în care se ascundea viața, de-asupra

căruia plutea moartea,— această înfricoșătoare jertfă îmbucurătoare.

... In dimineața aceia venețiană, aceiaș nepotrivire violentă, atrăgătoare, turburătoare, între cel ce ataca cu pricepere, cu voluptate, cu șiretenie și femeia care trebuia să se supuie atacului, svârli cel dintâi gând turburător în mine, întipărind un ritm mult mai pripit bătăilor inimii mele.

XIV

Suzette svârli perina cu mâna pe care și-o desprinse din încleștarea bărbatului. Atunci îi zării chipul.

Nu mai recunoșteam însă obrazul schimonosit de dorință și de așteptare, frumos și parcă desgustător în aceiaș timp, obraz care pentru mine nu mai era al Suzettei, ci mai mult al Voluptății.

Ceeace mă izbi la început fură buzele întredeschise, aproape resfrânte, de culoarea florilor de nalbă vestejite, care lăsau să se întrevadă albeața dinților, sclipitori în pulberea luminii. Prin această mică deschizătură se zărea de-asemeni o parte a gâtlejului, umed, de-un roșu aprins, umbrit, adânc.

Eram de-asemeni surprinsă văzându-i trăsăturile subțiate, nasul ascuțit, parcă ar fi zăcut cine știe câtă vreme, și obrajii parcă sgârciți.

Ochii rămâneau ațintiți, cu ușoara lor încrucișare a privirii, cu aceiaș tremur al luminilor cari împrumutau privirilor mărite, umede, de-un negru aprins o expresie pătrunzătoare, de meduză.

Și-această înfățișare chinuită de așteptare, de teamă, de nădejde, de-o bestialitate furioasă, se svârcolea în negura părului desfăcut, bogat, o adevărată coamă cu restrângeri castanii, cu totul deosebită de albeața chipului, întocmai ca abanosul pus alături de chilimbar, îngăduind astfel o ciudată tresărire a liniilor în lumina zorilor.

Bărbatul, care pândea cu toată luarea-aminte, într'un gest de șiretenie și de prefăcătorie, — între salt și șovăire, între năpustirea tigrului spre pradă și goana neastâmpărată a valului departe de țărm, — părea cu desăvârșire neclintit și nu făcea altceva decât s'o urmărească pe femee cu privirea.

— Oh, vino, îl ruga ea cu glas stăruitor, înnăbușit și pripit, care părea că îngână numai umbra cuvintelor,

ascunzându-le înțelesul.

El făcu din cap un gest ușor de împotrivire, în timp ce mânile i se frământau asupră-i, parcă ar fi vrut să-i înnăbușe pornirea. Dar chipul Suzettei, cu pleoapele întredeschise, mult mai palid în cele din urmă, desvăluia o rugă mută în timp ce zâmbetul dornic și aproape sigur de izbândă, se zugrăvea tainic, înflorind albeața buzelor subțiate.

Și cum bărbatul nu se mai împotrivea, fără ca totuș să primească să facă o singură mișcare, Suzette se ridică, pripită, neliniștită, înlănțui cu amândouă brațele șoldurile lui Paolo și, c’un singur gest îndărătnic, îi smulse îmbrăcămintea.

Aceiaș lucru îl făcu și cu brațele, pe care le smulse din mânecile cămășii de mătase ușoară. Atunci îl văzui pe Paolo gol, îngenunchiat în fața Suzettei și stăpânind-o.

Tăria mușchilor lui imi părea acum și mai uriașe. Trupul lui Paolo era acoperit cu un puf ușor care svârlea pe întinsul pielei, altfel decât pe trupul femeii, un văl de umbră care da cu totul alt preț animalității elastice de faun, a întregei lui făpturi.

Incleștarea genunchilor, curba groaznică a spatelui încovoiat, cumplita încremenire a chipului stăpânit de dorinți, cu nările neastâmpărate, cu fălcile învinețite, — totul desvăluia furia, violența gata să se năpustească, totul vestea începutul dramei.

XV

Dar Paolo părea că se stăpânește la început, ca și cum ar fi vrut să se bucure de toată vraja acestei stăpâniri, pustiind toate mângâietoarele făgăduieli ale așteptării.

Il văzui plimbându-și mâna blândă dela sânii până la genunchii femeii, zâmbindu-i cu un zâmbet în care bănuiam nu știu ce fel de amenințare.

Suzette vru să-l cuprindă în brațe, în nerăbdarea ei de a-l atrage, el se feri însă și păru c’o măsoară cu privirea, ca un vrăjmaș.

Ai fi zis că plănuiește ceva nemaipomenit, cu toată șiretenia, și că se pregătește de luptă. Toată iubirea, toată bunăvoința pieriseră din negura trăsăturilor lui posomorâte,

de nepătruns.
Și într'adevăr, mânile cari rămăseseră nehotărâte o clipă, căzură, într'o scăpărare de fulger, trezind nu știu ce gest de furie și de sfâșiere.
C'un salt de panteră, bărbatul se năpusti peste mijlocul femeii și făcu o mișcare pripită, parcă ar fi vrut să treacă prin ființa ei, nimicind-o.
In acelaș timp un tremur nestăpânit, o furtună ritmică începu să frământe trupul amândorora ce părea că se supune unei mistice însuflețiri, unui rit de mișcări nepotolite, legănându-se, încolăcindu-se și luptând, — frământare ce amintea parcă vechile zugrăveli, cele mai turburătoare și mai pline de măreție, — asemeni frământării aluatului de pâine în catacombele Egiptului, ale însămânțării, ale închinăciunii primitive a Caldeenilor în fața unui zeu necunoscut, și-a tânguirilor bocitoarelor grece la înmormântare.

XVi

Sora mea scâncea, rostea cuvinte neînțelese.Era un geamăt, un suspin, un țipăt de durere, ruga celui însetat, un strigăt de surprindere, mugetul unei mici făpturi înjunghiate, un scrâșnet de agonie, o tânguire a unui suflet înnăbușit, apoi un glas de delir, un suspin de beție, — tot ce poate gâtlejul să smulgă din adâncu-i în clipa dc durere și de bucurie, - în spasmul luminii, al vieții și-al morții.
Da, țipetele ei însemnau tot ce poate să rostească omul de-a lungul vieții, din cea dintâi clipă a copilăriei, când începe să dorească, să se roage, să se minuneze, să se mire sub atingerile și îngăduința sorții, sub vălul nedumeririi si-al bucuriei care face să țâșnească din el năluca schimbătoare a lumii din afară.
Două sunete se auzeau insă mai des și mai deslușit, stăpânind amestecul de țipete. Era mai intai un suspin innăbușit care se năpustea însuflețind parcă o făptură nevăzută, îndemnând-o sa pornească în căutarea unei sforțări neapropiată încă de izbândă și care, cu toate astea, părea strâns legată de viată. In acest suspin pornit din adâncul sufletului părea că se topesc toate pornirile trupului. La tremurul lui, gâtlejul părea sugrumat, dinții mușcau cu furie

în gol, toţi muşchii se frământau nebuneşte.

Apoi, de-odată, se auzea strigătul de durere, strigătul Sfântului Sebastian, la fiecare nouă săgeată svârlită în trup, — strigăt reînnoit de surprindere, tragic şi totuş uşurător, ca în urma unui rău multă vreme dorit, căci el aducea făgăduiala mântuirii, încredinţarea unei apropiate străfulgerări a bucuriei.

Cu totul altfel se auzea strigătul bărbatului, stăpânit, acelaş, parcă ar fi întovărăşit o sforţare. Era lucrătorul care îşi ritmează truda cu neliniştea graiului, era strigătul gonaciului care ştie că numai astfel îşi poate apropia vânatul în bătaia puştii. De-asemeni însă, şi aceste gemete veneau de departe, din ascunzişurile cele mai tainice şi din adâncul cel mai întunecat el fiinţei.

XVII

Părea că apasă greu asupră-i, ca un zeu de bronz. Ea însă îi îndura greutatea cu bucurie, sdrobită dar binevoitoare, istovită dar fericită. Pentru ea asta însemna cea mai grea, dar şi cea mai preţioasă povară.

Capul lui nu-1 mai zăream; adâncit, pierdut pe după umărul femeii, parcă ar fi vrut să se sature din trupul ei. Chipul Suzettei însă, puţin lăsat pe spate, se ivea în ochii mei în toată splendoarea unei minunate înfăţişări. Ceeace nu puteam să văd, mai ales tot ce se petrecea in umbră şi'n adâncimile scobite ale trupului alături de senzaţiile ce-i stăpâneau şi pe unul şi pe cellalt, bănuiam după încreţiturile obrazului, după sgârcenia muşchilor, după lumina şi umbra ce-1 învăluiau rând pe rând.

Chipul ei desvălui parcă la început o adâncă durere trupească, arsura unei răni neprevăzute care te atinge mai puţin prin adevăratul ei înţeles decât prin ceiace ascunde pripit, izbitor, neastâmpărat şi puternic.

Peste câtva timp însă o lumină orbitoare păru că învăluia fiinţa surorii mele, făcând să-i tremure şi să-i se închidă pleoapele, pe buzele ei se risipi ceva cu desăvârşire mulţumitor, de neînchipuit; parcă, după durerea simţită, ar fi străbătut un ţinut minunat şi s'ar fi simţit ocrotită de-o tainică vedenie.

Oh, spasmurile trupului ei înfrânt, istovit! Mânile şi

picioarele deveniseră neputincioase, nu se mai putea apăra, se sgârciseră, cu degetele mult îndepărtate unul de altul. Degetul cel mare al piciorului, tăiat parcă din chilimbar, începu să tremure și, privindu-1, rămăsei încremenită, înțepenit într’o nemișcare titanică, el părea oglinda și neastâmpărul întregului trup, întins ca un arc, cu nervii chinuiți și gata să plesnească.

XVIII

Care să fie pricina tainicei și nepotolitei înfățișări a voluptății?

Perechea unită într’un pat face gesturile cari nu se deosebesc întru nimic de celelalte gesturi si cari, ca toate celelalte, nu sunt decât chestiune de anatomie, de mecanică și de plastică.

De ce atunci, această pornire de-a strânge, de-a îmbrățișa, de-a îndepărta ori de-a se apropia, pare că atinge și depășește culmea expresiilor, părând în acelaș timp floarea avântului și floarea sbuciumului tragic? De ce ascund aceste priveliști mai mult decât un simbol, mai mult decât o descoperire, vorbindu-ne cu turburările lor, chinuindu-ne cu neastâmpărul lor și umplandu-ne inima de teamă? De ce, mai ales bărbatul care strânge în brațe o femee, nu mai are in ființa lui nimic omenesc ?

Să fie oare adevărat că ființa care creiază trece dincolo de pragul vieții, strecurându-se în împărăția tainelor, și că noi o simțim așa cum e și în realitate: în pragul morții biruind moartea, veșnică și supraomenească?

Căci azi, când îmi aduc aminte de mișcările celor două trupuri, nu-mi mai pare cu putintă să găsesc cuvinte cari să le poată lămuri.

Ș-apoi, cum să poți desluși intensitatea chinuitoare a acestor mișcări? Numai anumite încordări și destinderi a mușchilor sub violentele descărcări electrice îti pot da o slabă idee de neastâmpărul gesturilor scurte și înfrigurate, al gesturilor ce depășesc violența și rămân mai presus de orice senzație.

Ca în câteva spinări de osândiți tăiate în piatră de

Micheangelo, mișcarea capătă înfățișarea de tărie nemaipomenită, care țâșnește din marea deosebire dintre puterea îngrămădită în avânt și slăbiciunea piedicilor pe cari acest avânt va trebui să le înfrângă.

Un brat care scăpa din încordare, parcă ar fi vrut să arunce fulgere, un picior care cădea cu greutatea muntelui ce se prăbușește, apoi, mai ales, un fel de oprire bruscă in plină mișcare, de încremenire în neastâmpăr, — iată în ce chip se desvăluiau gesturile de neînțeles ale celor două făpturi stăpânite de voluptate.

Ce puteau să însemne aceste gesturi, e greu de spus.

La început îți făcea impresia că, atât bărbatul cat și femeea, se încăpățânau să desăvârșească o operă a nebuniei, cu neputință de înfăptuit, vrând și neizbutind să se contopească unul într'altul. Da, Paolo voia să-și topească ființa în trupul Suzettei, alipindu-i ființa de trupul lui, în timp ce ea ar fi vrut să soarbă întreaga făptură a lui Paolo, s'o ascundă în trupul ei, s'o facă sa-i clocotească în vine odată cu sângele, îmbibând-o în acelaș timp cu ființa ei.

Durerea ce se putea ceti pe chipul fiecăruia era neputința de-a fi înfăptuit aceia ce doreau, neizbutind să desăvârșească minunea contopirii, ramânând mereu aceiași doi, trutindu-se, istoviți, straduindu-se, încordați, apropiindu-se de înlă-țuirea cea mai deplină fără izbândă, și trecând prin spasmuri de bucurie și de neînchipuită durere.

Dar o impresie mult mai adâncă, mult mai puternică și mult mai adevărată era aceia care desvaluia străduința amândorora, de-a se smulge din ființa lor, scăpând, răzlețindu-se de viață, pornind în lumi nouă, ca într'o furie a beției, ca intr'un avânt bahic. Da, smulgându-se din învelișul trupului, amestecându-se în neant, lepădându-se de viață și pornind în căile morții...

A da viață, a scăpa de ea, a creia, a muri:acesta era cel mai puternic înțeles al celei mai uriașe opere.

Și iarăș, puteai fi atras, uimit, căci în asta se ascunde molipsirea, un tremur chinuitor, o străfulgerare eterică, o tainică împrăștiere a nevăzutului etern, datorită cărora gesturile, țipetele și beția ajung să stăpânească pe oricine, îndemnând orice ființă să se supuie acelorași gesturi, acelorași țipete și-aceleiaș furii, — înnadins ca întregul univers să creieze, să trăiască și să moară, biruind viața, împărtășind-o și smulgându-se de sub povara ei.

XIX

Ce nevoie aveam să cercetez priveliştea mistică şi tainică, nebănuită şi destăinuitoare, a cărei intensitate nu mi-o putusem niciodată închipui şi care mă umplea de turburare, de religiositate şi de groază ?

Picioarele mi se tăiasere, inima îmi bătea să spargă pieptul şi, căutând să-mi opresc răsuflarea, de teamă ca neliniştea să nu-mi dea pe fată curiositatea şi nesocotinţa, aierul mi se răcea din ce în ce în plămâni.

Se stârnise în mine o furtună, o deslănţuire a moleculelor, ca o trezire a puterilor ascunse şi amorţite.

Ai fi zis că fiece mişcare a celor două trupuri împreunate, fiecare undă a bucuriei şi fiecare clipă de neastâmpăr, — toate ţipetele şi gemetele lor, tot ce-i făcea să tremure, să se istovească, să se coboare şi să se înnalţe, — avea o tainică răsfrângere asupră-mi, şoptea celor mai îndepărtate legături din trecut, dorinţelor fireşti şi setei nepotolite a strămoşilor mei.

Luam şi eu parte la cele petrecute, primeam din nou loviturile şi împunsătura nenumăratelor săgeţi ce se înfigeau în trupul surorii mele şi parcă simţiam în mine junghiul durerilor ei. Ii înduram mai cu seamă suferinţele, nicidecum bucuriile. Mai mult mă chinuia desnădejdea de cât biruinţele ei. Trupul, gândurile, sufletul meu erau îmbibate de tăria care nu putuse izbuti, de senzaţii cari piereau în clipa când de-abia se năşteau, şi de nălucile plăcerii.

Da, priveam fără să mă simt obosită cele două trupuri strâns lipite unul de altul, cari se frământau ca sub povara unui blestem, după tainice şi groaznice ritmuri, asemeni mişcărilor apei şi focului. Şi-mi părea că se supun nu ştiu cărei muzici grave şi poruncitoare.

Uneori mă simţiam cuprinsă de sfiiciune, parcă aş fi pătruns în umbra unui lăcaş sfânt. Simţiam în chip nedesluşit că, sbătându-se în bucuria păcatului, în amărăciunea şi truda neliniştei, cei doi nebuni erau mântuiţi de orice grije şi de orice robie pământească.

In alte clipe îmi păreau parcă mult mai mari şi mai vrednici de luare-aminte.

Un glas pornit din adâncul fiinţei mele îmi spunea că viaţa, toată viaţa şi tăria înmuguririi,întreaga putere nemărginită care stăpâneşte soarta lumii, se afla acolo, în patul lor, şi că asta sfintia şi înveşmânta în măreţie contopirea chinuitoare, tragică şi nepotolită.

Da, bănuiam că trupurile lor însetate cari încercau să se îndestuleze, apropiindu-se, bătând la porţile necunoscutului, se aflau mult mai aproape ca mine de veşnicie.

Şi astfel, încremenită, ţintuită cu rădăcini adânci de inima pământului, spectatoare care nu lăsa să-i scape nici cea mai mică mişcare şi, în acelaş timp, actriţă cu desăvârşire nemulţumită, luam parte la această nemărginită destăinuire.

XX

Toate celelalte mi-au rămas nelămurite în minte c'o înfăţişare prea mult sporită care s'apropie de coşmar.

Mi se părea că Paolo se întoarse din nou la atac. Părea acum chinuit de-un fel de beţie, de o otravă care îl înnebunea, deslănţuindu-i tăria şi răsoolindu-i conştiinţa.

Numai această dobitocească sălbătecie mi-a rămas puternică în amintire. Tigrul care simte mirosul sângelui, taurul atâţat de strălucirea purpurei, omul care se obişnueşte să rănească şi să doboare în luptă: iată icoana pe care mi-o trezea în gând cumnatul meu. Ai fi zis că cruzimea, pornirea de a distruge veneau în ajutorul nepotolitei voluptăţi. Tot ce era violentă, neastâmpăr şi delir, devenea sluga unei senzaţii înadins ca s'o oprească, s'o facă să rodească, s'o înmulţească.

Trupul Suzettei deveni o biată jucărie în mâinile bărbatului.

Păpuşe slabă, uşoară, firavă şi plăpândă, —deveni rând pe rând pentru el, soclu, cal şi scut însufleţit.

Paolo o înfrunta, o stăpânea, i se împotrivea. Luptau oare ? Voiau să se unească ori să se sfâşie ? Era dragostea sau ura care-i însufleţia ?

Deslănţuiti, nu-şi mai puteau stăpâni groaznicul neastâmpăr ce risipea în fiinţa lor jocul tragic şi necunoscut.

Şi din fiece mişcare de biruintă ţâşnea un strigăt de surprindere, în timp ce, o bătaie de aripi, o îngânare de ape, un suspin nedeslușit şi spornic, reînnoit, neobosit, făcea din întreaga odaie un stup de sbucium al vieţii.

XXI

Imi păru în cele din urmă că Suzette se istovea din ce în ce mai mult. Paolo era acum adevăratul stăpânitor, însufleţitorul, actorul, singurul actor al acestei uriaşe tragedii. Eu nu-1 vedeam decât pe el şi, în încremenirea mea, îl vedeam parcă şi mai puternic, c'o înfăţişare de-o

însemnătate simbolică.

Oh, sublima neomenie, nemărginita cruzime a omului acestuia! Tăria îi era înzecită, mişcările îi deveneau mai sigure şi mai hotărâte. Totul în fiinţa lui era pustiitor şi gata de luptă. Mânile aveau o putere uriaşe. Inconvoiau în glumă slabele mădulare ale plăcerii, strângându-le şi hârţuindu-le, — pricepându-se de minune să trezească senzaţiile, întocmai ca organistul îndemânatec care atinge şi trezeşte sunetele unei orgi uriaşe.

Trecând dela cumpănire la mişcările cele mai nesocotite şi mai puternice, părea că vrea să-şi apropie pe de-a'ntregul bietul trup care pentru el devenise o jucărie, acoperindu-i goliciunea fară niciun fel de întrerupere, căutând să scoată la iveală tot tremurul ascuns în adâncurile-i tainice, şi, înnaintând pe căile durerii, să lovească pentru cea din urmă oară drept în mijlocul inimii care da viată bucuriei.

Ceva neomenesc! Sublim! Nu se mai gândea la ea, nu se mai gândea la el. Părea sclavul unei alte făpturi nevăzute, unealta care împlinea cu nepăsare un plan străin, slujitorul Voluptăţii, obişnuindu-se să facă să ţâşnească o senzaţie din două trupuri sdrobite, după cum turnătorul vrea să înnalte o singură statuie din amestecul de metal topit.

Atrasă fără milă în vârtejul senzaţiilor, Suzette părea cu desăvârşire obosită. Infăţişarea ei te înduioşa, te turbura. Pupilele i se furişaseră la coltul pleoapelor, iar mădularele înţepenite şi colţuroase îţi aminteau spasmurile celor bolnavi de sgârcirea muşchilor.

El insă, cutezătorul tărât de furia nebuniei, nu se mai oprea, parcă ar fi vrut să ducă până în pragul morţii aceia ce începuse dintr'o surdă nelinişte, parcă ar fi vrut să cucerească adâncul unei prăpăstii, să găsească un popas în infinit, un soare în neguri.

XXII

Ce ocean fărâmiţat în mii de valuri răscolite de uragan ar putea da cel puţin o idee de ceiace se petrece înfiinţa mea ?

Trupul, gândurile mele, tot ce putea să înţeleagă, să simtă, să-şi amintească, să vrea şi să dorească: totul în mine era numai turburare, în trezire, în nelinişte şi în nepotrivire.

Mă stăpânea la început mila, apoi groaza şi nu ştiu ce fel de teamă pentru făptura chinuită care îmi era atât de apropiată, şi iarăş o admiraţie de neînţeles pentru

sărbătoarea orgiacă a trupului, pentru această neobișnuită risipă de viață.

Uneori îmi venea sățip, temându-mă la fiecare clipă ca sora mea să nu fie cumva sdrobită, ca sângele să nu-i țâșnească din trup și agonia ei să nu devie ucigătoare, -iar tragedia să nu nimicească laolaltă cele două ființi cuprinse de delir. In acelaș timp, un fel de neliniște pornită din alt isvor, sfântă aș putea zice, veni să mă turbure, parcă aș fi luat parte la ceva neîngăduit, până m'aș fi aflat în fața unei tainice călăuziri ucigătoare, cu urmări groaznice, nesfârșite.

Și, fără să-mi dau seama, o dorință necunoscută încă spori prostește în colțurile cele mai întunecate ale ființei mele, dorința de a cunoaște, și eu, mângâierile acestui bărbat, plecându-mă sub povara lui, încălzindu-mă la flacăra răsuflării lui. Asta îmi păru la început ceva blând, cotropitor ca un nor care vestește furtuna în adâncul zorilor. Să sufăr întocmai ca Suzette, să-i cunosc neliniștea, să simt în inimă tot ce simția și ea, — să rămâi istovită, sdrobită, stăpânită întocmai ca ea...

Așa începu să răsune în ființa mea un glas pe care n'aveam cum să-l cunosc și împotriva căruia încercam zadarnic să mă ridic.

De altfel, această dorință vinovată părea la început mai mult gândul de a lua parte la o încercare, din pricină poate că Suzette mi-era dragă și totul lua aceiaș înfățișare de dragoste față de ea.

Apoi neliniștea spori, se schimbă. O stăpânea ființa lui Paolo. Sensualitatea lui, lăcomia, cruzimea, îl întronară ca pe-un biruitor în neliniștea gândurilor mele, arătându-mi-1 ca pe ceva trebuincios, de neînlăturat.

Vai ! Ceiace voiam în adâncul sufletului meu nu era altceva decât dorința de a deveni și eu victimă, fiind la rându-mi unealta minunată a stăpânirilor, sdreanta din care el trebuia să facă să țâșnească multă bucurie și multă durere.

Insetată orbește, fără să cercetez restul lucrurilor dar conștientă și revoltată oarecum de slăbiciunea mea, mă plecam necontenit sub povara perdelei roșii. Strângându-mi genunchii unul lângă altul, cu brațele de-a lungul trupului și simțind in această amorțire nu știu ce posomorâtă și josnica îndestulare, rămâneam cu ochii mari deschiși, privind desfășurarea acestei uriașe tragedii.

XXIII

Dar această tragedie se apropia de sfârșit.

In cele din urmă neliniștea deveni și mai turburătoare, parcă duhul nebuniei coborâse în mișcările celor două trupuri. Se apropiară cu mai multă neorânduială, svârcolindu-se. fugărindu-se, ca doi șerpi fără cap ce se încolăcesc și mai groaznic în spasmul durerii.

Judecata și tot ce mai putea fi omenesc în ele pierise.

Nu mai aveau conștiință, nici cumpănire, ci numai dorința de a împlini marea operă a vieții pentru care se jertfeau. Geniul Speciei, neînduplecat cu trupul fiecăruia, îi ațâța, silindu-i să se grăbească, să lovească din plin în porțile tainice din cari se smulge ființa și de unde pornește să curgă viitorul pământului.

Și, slujitori supuși unei voinți poruncitoare și sacre, se grăbeau spre ceiace era de trebuință, spre desnodământul de neînlăturat.

La rându-mi, simțiam că mă părăsesc puterile, ca simțurile mi se turbură.

Ca printr’un nor posomorât îmi păru că-l văd pe Paolo ridicându-se c’o sforțare chinuitoare a tuturor mușchilor și ridicând-o încet, pe podurile palmelor desfăcute, ca o mamă îngrijorată care-și duce copilul, pe Suzette.

Rămase strâns lipit de ea, dar nemișcat. Picioarele îmi părea că-i tremură sub blânda povară.

Astea erau clipele pline de bucurie și de mângâiere, clipe grele, turburătoare ca mai toate clipele cari vestesc deslănțuirea furtunii.

Apoi, un strigăt surd păru că vrea să spargă pieptul bărbatului, asemeni pârâitului unui copac puternic izbit de secure.

Atrase, cu pripita asprime a fulgerului, trupul ce-i rămânea în mâni ca o jucărie, parcă ar fi vrut să-l sdrobească pentru cea din urmă oară, apoi căzu, ca un trup mort, peste Suzette, care, mai dinnainte, rămăsese istovită și neînsuflețită, în mijlocul patului.

XXIV

Dar, la cel din urmă strigăt al bărbatului, un alt strigăt

se smulse din mine, mult mai ascult, întretăiat de suspine, pornind odată cu fâșii rupte din sufletul meu.

Neputând să mă mai stăpânesc, mă năpustisem, cu brațele înnainte spre pat, în timp ce vaietele mi se smulgeau sfâșietoare din piept:

— Nu, nu, nu, asta nu!

Era ca o revărsare de plâns copilăresc, un fel de neliniște chinuitoare, dar, mai ales, era flacăra durerii, a sclaviei, a revoltei mele.

Simțiam neomenește în mine o greutate nemaipomenită, greutatea apei revărsată pe țărmu fluviului, greutatea aerului închis într'o ghiulea. O sete de ușurare amestecată cu nu știu ce durere surdă, cu nu știu care gelozie de neînțeles, dar cu desăvârșire stăpânitoare, mă frământa, se împotrivea înfrânării, mă îndemna să îndrăznesc totul, să uit totul.

Îmi pierdusem oare conștiința în plâns? Uitasem totul în furia neliniștei ?

Când deschisei ochii, băgai de seamă că lumina electrică era aprinsă, iar Suzette, desnădăjduită, se pleca asupră-mi nedumerită, mult mai palidă și mult mai slăbită.

Imi păru că-i tremurau picioarele, că se împletecea ca un om beat. Și eu o uram când o vedeam în halul ăsta și cel dintâi gest al meu fu s'o îndepărtez.

— Ce ai, draga mea ? zise ea. De ce plângi, Dumnezeule? Ce ți s'a întâmplat?

C'o puternică sforțare a voinții căutai să-mi viu în fire.

— Nu știu... nu știu... Un vis urât, un vis tare urât. Am visat lucruri groaznice.

— Ne-ai speriat, adăogă ea, adâncindu-și privirea în ochii mei.

Imi părea însă că nu se îndoiește de nimic.

— Ei bine, scumpa mea, mă întrebă iarăși, ți-a trecut ?

S'a luminat de ziuă, știi asta ?

— Oh, da, Suzette, mi-a trecut, răspunsei. Am să încerc să mai dorm; te rog să mă ierți.

O strânsei cu putere în brațe, parcă apropiind-o de mine, aș fi simțit o ușurare, și nu-mi venea să mă mai despart de trupul ei cald încă de sărutări, neliniștit parcă, parfumat de viață și bogat în risipa lui de bucurie.

O îmbrățișai, o strânsei la sânul meu și cred că în furia unui spasm îi înfipsei unghiile în umerii sdrobiți cu câteva clipe mai'nainte de mânile bărbatului ei.

XXV

In dimineața aceia nu-mi venea să mai ies din odaia mea, parcă mi-ar fi fost rușine să dau ochii cu Suzette și cu bărbatul ei, să-i văd sub aceiaș obișnuită înfățișare a plăcerilor răscolite, după ce-i văzusem strâns îmbrățișați în cea mai groaznică legătură a voluptății.

Dar în cele din urmă trebui să cobor la masă. Mi-aduc aminte că am îmbrăcat, cu toată luarea-aminte, o rochie de mătase și-o cămașe,neagră, brodată, cari știam că-mi stau foarte bine, într'atât se trezește în inima femeii cochetăria de îndată ce trupul e chinuit de dorinți.

O îmbrățișai pe Suzette și, întinzându-i mâna lui Paolo și atintindu-1 cu privirea, băgai de seamă că el știa, că cel puțin bănuia ceva.

Oh, privirea aceia... M'a învăluit dintr'odată, m'a cuprins, stăpânindu-mă, fără să-mi mai dea răgaz să mă reculeg timp de câteva clipe. Mă pipăia, mă cerceta, mă adâncea, îmi smulgea gândurile, îmi întreba și sufletul și trupul.

Trebuia să aflu mult mai târziu că bărbatul stăpânit de voluptate, bărbatul stăpânit de dragoste e cel care bănuiește dorințele din sufletul femeii, acela care citește pe chipul ei clipa când nu se mai poate apăra, acela care, prin semne de neînțeles, vede în ce stare se află trupește, dacă e liniștită ori turburată și care, numai astfel, poate să-și aleagă mijloacele de luptă, mângâierile prielnice, gestul și viclenia de trebuință.

Da, ochii lui Paolo mă cercetau și eu mi-i coborâsem pe-ai mei. Când încercai să-i ridic, privirea lui mă cerceta cu și mai multă luare-aminte și, de astădată, un fel de complicitate se legă între noi, parcă ne-ar fi apropiat aceiaș taină.

Groaznic schimb de cuvinte în liniștea sufletelor când privirile se încrucișează! Nu schimbasem, cu toate astea, niciun cuvânt cu acest om și, totuș, o rețea tainică ne învăluia, apropiindu-ne. Posomorâtul ascunziș strămoșesc al nevoilor trupești, adânca și groaznica taină a sexelor ne vorbea fiecăruia și ne lega într'o clipă.

Imi venea să cred că-1 urăsc pe Paolo, că,mi-e scârbă de el, și pentru ceiace lăsase să-mi fie destăinuit și pentru ascuțimea privirilor lui, pentru acea neînduplecare a ochilor care mă înlănțuia, fără să se mai deslipiască de mine.

Il uram și asta, vai, din pricină că încercam să-l cercetez și eu cu toată luarea-aminte. Nu-mi mai era câtuș de puțin indiferent și, pe furiș, cu încăpățânare, îl priveam, scăldat în lumina soarelui, în amorul și purpura răsfrânte de pe zidurile uriașului salon patrician al hotelului Danieli.

Nu puteam să nu mărturisesc că într'adevăr era frumos, mult mai atrăgător decât îmi păruse în ajun. Frăgezimea și corectitudinea trăsăturilor, apoi amestecul neobișnuit de distincție, asprime și plinătate a obrajilor, mă surprinseră oarecum.

— Mama lui Paolo a fost ţigancă, o adevărată vrăjitoare, mai mult cu privirea decât cu ştiinţa. De-aceia simţi că te farmecă privirile bărbatului meu, îmi spusese Suzette.

Căci ea nu vorbea decât de el, desvăluindu-şi dragostea în toate împrejurările, batjocorindu-1 ori măgulindu-1, şi aceasta înnadins ca să-i placă şi mai mult.

Odată adăogase:

— Socrul meu, un adevărat don Juan, se îndrăgostise la Pisa de-o ţigancă pe care în urmă a răpit-o. Ea a murit însă la câtva timp după naştere.

Această îndoită moştenire de nobleţe toscană şi de sălbătăcie ţigănească lămurea amestecul atrăgător şi ciudat al înfăţişării cumnatului meu, această nepotolire de voluptate, acest instinct de piraterie care îl îndemna să dovedească totul, să vrea totul, dar, în acelaş timp şi acea înfăţişare de mare senior, adevăratele apucături fine în orice împrejurare şi farmecul de-a îi plăcut chiar atanci când te încredinţai că era un ticălos.

— Totdeauna se face vrednic de bunăvoinţă, îmi zise iarăş Suzette, în timp ce el zâmbea, măgulit şi nepăsător, cu toate astea, auzind-o cum îi desvăluie în ochii mei toate însuşirile. La New-York e cel mai tare la jocul de foot-bal şi nimeni nu ştie să lupte ca el cu spada. Cu bărbatul meu nu e de glumit. Acum două luni, pe o stradă din Washington, pe care zăbovisem nu ştiu din ce pricină, a ţinut piept la trei pungaşi de buzunare, doborând doi dintre ei la pământ.

Da, când era vorba de tăria trupească, rămânea cel mai tare; băgasem de seamă.

Privii iarăşi mânile cumnatului meu şi-mi amintii de anecdota greacă în care e vorba de Milon de Crotone, uriaşul care îndoia un drug de fier între degete şi ştia, cu toate astea, să atingă cea mai mică muscă fără s'o sdrobească, într'atât se lega în fiinţa lui tăria de slăbiciune.

Mâniie lui erau sprintene, fine, lungi şi slabe. Degetele aveau gingăşia aproape diafană a fluturilor, unghiile îi erau trandafirii, puţin cam bombate, ca nişte unghii de femee. In stare să stoarcă sucul florilor, în stare să stârnească fiori în piele, în stare să rănească în acelaş timp, — oh, cum mă turburau manile lui!

Le urmărisem mişcările în neastâmpărul voluptăţii, şi văzui trupul surorii mele frământându-se sub atingerea lor ca sub o ploaie de scântei electrice, ori sub tremurul flăcărilor, şi totuş, înveselindu-se sub această atingere ca gâtlejul ars de sete când simte răcoarea apei, ca bondarul care simte apropierea sucului smuls din floare.

Era mai cu seamă liniştea odihnitoare a degetelor, neînchipuita încredinţare de tărie a mişcărilor, un fel de grabă nestăpânită şi de siguranţă când era vorba de alegerea unui gest prielnic şi hotărît. De altfel, lipsa oricărei sforţări şi supunerea unui lăuntric ritm muzical, erau însuşirea de căpetenie a trupului minunat şi groaznic al lui Paolo.

Acum pricepeam în ce chip izbutise s’o vrăjiască pe sora mea, și’n vreme ce căutam să-mi desvălui, ca într’un fel de amețeală, cele petrecute peste noapte, găsii că era foarte firesc s’o stăpânească și s’o aibă gata oricând la bunul plac al poftelor lui.

Nu era el pentru ea adevăratul stăpân al bucuriilor, marele însufletitor care ținea ascunse cheile tainice ale trupului, — cheile cari puteau oricând să stârnească vraja de-a o face să tremure, să se înfioare, să sufere și să moară?

XXVI

Ii părăsii pe negândite, nemulțumită de mine, răzvrătită, împotriva turburărilor pe cari le simțiam, neliniștită, de altfel, și parcă sub povara unei amărăciuni care avea să mă chinuiască încă multă vreme.

Plecai dela hotel și, ieșind în piața San-Marc, mă îndreptai spre Santa-Maria-Formosa, pe străzi înguste și întortochiate, pline de lume și de mișcare, care îți descopăr la fiecare pas o nouă surprindere, cu podurile, învălmășala și canalele lor: priveliști veșnic reînnoite de frumusețe, farmec și vechime.

Toate le priveam cu mintea limpede, cu băgare de seamă și, totuș, parcă lipseam din mijlocul lor. Fiecare priveliște trecea prin simțurile și prin judecata mea, întocmai ca nisipul care trece printr’un ceasornic cu apă, fără să lase vre-o urmă.

Sau, mai bine zis, aceste priveliști înrâurite, tăinuite de-un gând hotărît, îngrămădeau necontenit în mine un amestec de idei turburătoare.

Asta e adevărata deslușire a celor ce mi s’au întâmplat. Dacă aș putea să refac șirul gândurilor mele și tot ce mi-a trecut prin minte în ziua aceia, s’ar crede că totul era țesut dintr’o singură urzeală care nu era altceva decât stăruitorul gând al pornirilor sexuale.

Turburările trupești, această supremă taină a ființei omenești care te face să suspini și să aiurezi, care face să se nască în noi cel mai puternic izvor al bucuriei și al durerilor, care schimbă înfățișările oricărei făpturi și-o face în stare să lovească în porțile cerului și să se o-prească în pragul morții, — iată noua mea neliniște care mă orbea, risipindu-mi întreaga tărie a însuflețirii.

Oricare priveliște, până și cea mai lipsită de însemnătate,

trezea în mine un ecou senzual.

Totuș, de multe ori, din clipa când ochii mei se deschiseră asupra vieții, avusesem prilejul să văd fecioare sprijinindu-se de brațul efebilor, perechi ce-și vorbeau cu dragoste nemărginită și se sărutau în umbră. Toate astea nu mă turburaseră nicicând și n'aveau pentru mine nici un fel de înțeles.

Dar, decând o văzusem, în dimineața aceia de August, pe Suzette stăpânită de Paolo, priveam cu alți ochi aceste priveliști, și toate cele ce mă înconjurau.

Corăbierii vânjoși de pe Riva degli Schiavoni, femeile tinere cu șolduri puternice și mersul legănat, cu șalul negru frumos svârlit pe umeri, perechile ce se plimbau ținându-se de mijloc, toată mulțimea străinilor îndrăgostiți cari veneau să viseze și să petreacă în Veneția, nu-mi atrăgeau luarea-aminte decât prin ceiace părea să fie senzual în ființa lor, prin ceiace puteam bănui în legătură cu îndemânarea de a trezi și de-a se supune voluptății.

Pe fiecare bărbat căutam să-l asemuiesc lui Paolo, pe orice femee, Suzettei. Incercam să ghicesc neastâmpărul fecioarei cu chipul bronzat, cu ochii mirați, cu buzele împurpurate, cu mâna ridicându-și fusta până mai sus de genunchi în clipa când urca treptele vreunui pod. Credeam că pot descoperi oboseala în ochii unui Englez blond și cu mersul legănat, înnalt ca și cumnatul meu, dar mult mai uscat și mai istovit, și care își prăpădea vremea la cafeneaua Florian. Da, fiecare braț îmi desvăluia un gest de încleștare și orice gură mă atrăgea prin putința și neastâmpărul ei de-a se lipi de-o altă gură. Strigătul de voluptate al omului: iată ce ma chinuia. Chipul schimonosit al omului în spasmul plăcerii: iată ce-mi închipuiam necontenit. Și, cu toate astea, aș îi vrut să adâncesc privirile chinuite de dorinți, să bănuiesc farmecul brațelor înlănțuite și-al buzelor strâns unite.

O pisică ce miorlăia în tinda bisericii San-Julian, porumbeii ce uguiau în piața San-Marc îmi aminteau de sclavia mult mai neînduplecată a dobitoacelor și de supunerea lor oarbă în fata dorințelor.

Mii de amănunte cetite în cărțile de istorie naturală îmi treceau prin minte. Imi aminteau goana gângăniilor prin pădure, durerea unor dobitoace în clipa mângâierilor chinuitoare, tragica urmărire a bietei cârtite de către bărbatul ei, fugărită din galerie în galerie, bondarii cari își lasă în trupul soțiilor tot ce poate fi izvor de plăcere in ființa lor, și mor, cum se cuvine, incununându-și printr'un groaznic sfârșit, betia dragostei.

Ințelesul firii se desvăluia acum în tragica lui unitate și frumusețe. Ea obișnuiește ființele să se înmulțească, le îngăduie o îmbucurătoare clipă creiatoare, făcându-le slujitoarele ei prin aceia că-i împlinesc voința. Această clipă pregătește și aduce totul. Izvor al făpturilor, întâia scânteiere a lucrurilor, dorința ne leagă de rădăcina

instinctului, și numai ea poate fi nervul închipuirii, flacăra vie a lumii plastice și lesne turburătoare, — călăuzitoare a faptelor noastre, născătoarea lirismului, izvorul oricărui avânt și al oricărui îndemn spre binecuvântare.

Și, gândindu-mă pentru întâia oară la nemărginirea și atotputernicia acestei universale împerecheri în jurul căreia se frământă lumea, nădăjduind și pierind, rămâneam neliniștită, turburată și dornică parcă de-o altă viață.

XXVII

Cine va putea să lămurească vre-odată puterea tainică și adânc stăpânitoare a gândului necruțător? Cine va putea spune cum trebuie în ce chip rămânem veșnic prada amintirilor și-a închipuirii ?

In realitate, lumea din afară nu mai există, căci nimic nu mai există în afară de noi înși-ne. Intregul joc nestatornic al înfățișărilor nu e de cât pricina de a creia totul după chipul și asămănarea visurilor noastre. E de-ajuns ca un grăunte de turburare să cadă în adâncul conștiinței și numaidecât începe să ne stăpânească, să ne schimbe, să ne întunece.

Intâlnirile întâmplătoare, jocul lucrurilor neînsemnate, priveliștea întrevăzută, cărțile cetite, ne atrag, ne călăuzesc, fac din noi sfinți și ucigași. O întâmplare ne hotărăște pornirile eroice, o împrejurare neprevăzută ne grăbește înfrângerea. Vedeniile, sunetele, cântecul, muzica, arta, ne întăresc, ne turbură, ne frământă necontenit. Astfel, in fiecare clipă, la răscrucea fiecărui drum ni se hotărăște soarta, ni se lămuresc pornirile, ni se deschide zarea biruinții ori a înfrângerii.

De câteva ceasuri un îndemn necunoscut începuse să deslănțuie un fel de prefacere în mine. Un roi de gânduri nouă venea să mi se cuibărească în minte, alte preocupări mă neliniștea, alte dorinți mă stăpâneau.

Și tocmai pentru asta eram îngrijorată, simțindu-mă cu totul alta bănuind în mine nu știu ce fel de durere ascunsă.

Mulțumită unei înfățișări, unei vedenii, unei străfulgerări turburătoare, ceeace rămânea străin pentru femeia de ieri, devenea cu putință și vrednic de dorit pentru femeia de azi. Până în clipa din urmă nu privisem lucrurile decât sub

îndemnul sfințeniei, al libertății gândurilor și-al cumpătării. Eram liniștită, cuminte, chibzuită. Acum, o turburare vinovată și chinuitoare, nesuferită, dar de neînlăturat, mă frământa, și iată că ființa mea se găsea lipsită de apărare. Totul se schimbase în mine.

Ai fi zis că sub mânia furtunii din ultima noapte, o altă împletitură de nervi mi se înnodase în trup, stăpânind-l, întocmai ca insulele și continentele ce răsar dintr'odată din undele mării răscolite de furia marilor cataclisme.

XXVIII

Ce știam eu despre voluptate, înaintea acelei dimineți destăinuitoare ?

Un fel de milă dispretuitoare față de mine însămi și de mânie surdă împotriva bărbatului meu mă chinuiau, când mă gândeam la nenorocitul meu trecut de dragoste.

Mai mult încă, o mulțime de lucruri râmase ascunse până atunci, își dobândeau acum înțelesul și rostul lor.

Pricepeam dintr'odată pentru ce nu mă lăsase Henri niciodată să mă împrietenesc cu cineva și să am legături cu cei din juru-mi. Viața hoinară pe care-o duceam, călătorind mereu în străinătate, schimbând și locul și obiceiurile, îl sprijinea în hotărârea lui de-a mă lăsa veșnic singură. N'aveam decât cunoștinți trecătoare, ne avântam pretutindeni, dar nu rămâneam nicăieri. In afară de asta, Henri mă îndemna veșnic sa studiez, să mă îndeletnicesc cu strângerea lucrurilor de nimic, tocmai ca să mă smulgă din calea altor cercetări, a petrecerilor și a trândăviei.

Crescută cu multă îngrijorare de mama, foarte romanțioasă din fire, mă măritasem aproape cu totul neștiutoare. Asupra tainelor iubirii n'aveam decât păreri simple și nedeslușite, pe cari le înveți din șoaptele tovarășelor și din fugarele priveliști ale străzilor. De altfel, multe lucruri rămâneau de neînțeles pentru mine. Numai Henri mă făcuse să cunosc totul sau, mai degrabă, să nu știu nimic.

Mult mai în vârstă decât mine, după o viață trăită în larg, bolnăvicios și rece, el fusese singurul meu stăpân. Prin el am cunoscut bărbatul și asta a fost pentru mine o ucenicie plăpândă și amăgitoare.

Oh, luna noastră de miere și îmbrățișările ! Acum îl învinuiam pentru tot ce era posomorât și slab în ființa lui,

și-l învinuiam și mai mult, poate pe nedrept, pentru mângâierile lui pline de respect, de bunăvoință și de dragoste părintească. Căci stima lui față de mine, cât și tainica lui prevedere, îl îndemnaseră să mă ferească din calea ușurințelor, chiar a celor ce se ascund în convorbirile între soți. El nu mă socotise niciodată drept femeia măritată, ci mai mult o fetiță neștiutoare. Chibzuință și respect, totul îi poruncise să-mi lase simțurile să doarmă, iar închipuirea să rămâie pe deplin liniștită.

Un om blajin, fără vlagă și fără porniri, se odihnise trei ani în șir alături de mine. Chiar și în rarele lui clipe de avânt căuta să se stăpâneasca, păstrând numai pentru el aceia ce simția.

In timp ce-l vedeam pe Paolo sorbind îndelung, cu toată lăcomia, dragostea de pe buzele Suzettei, îmi aminteam cu amărăciune de sărutarile lui Henri ce-mi pluteau pe obraji. Și-mi aminteam iarăș, la fiecare nouă pornire a tragediei sensuale la care luasem parte, de scurtele noastre apropieri trupești. O senzație de împovărare și de durere necruțătoare, iată ce-mi rămânea din dragostea fizică.

La inceput, șovăirea, sfiiciunea înnăscută și respectul lui Henri îl făceau de nesuferit. Boala in cele din urmă îl trânti la pat. Când se mai inzdrăveni, rămăsei încremenită când îl văzui intr'o seară intrând amețit și mirosind a băutură. Băuse înnadins ca să-și facă curaj, fu, într'adevâr, foarte vesel, îmi povesti o mulțime de glume, apoi, când ne urcam în pat, se năpusti asupră-mi ca un sălbatec. Mă îngrozi la început și simții o durere sfâșietoare. Și în timp ce țipam, revoltată și neștiutoare, el se opri încurcat, cuprins de remușcări. Asta mi-a fost trecerea de la fată la femee.

De-atunci, în anumite zile, de mult, foarte rar, ochii bărbatului meu începeau să scântee dela masă chiar și-un fel de hotărâre ascunsă îl chinuia. Știam mai dinnainte că peste noapte trebuia să trec în odaia lui.

Uneori, în scurtele și rarele lui apropieri, simțiam nu știu ce fel de fugară turburare, dar, de cele mai multe ori, mă stăpânea o adâncă plictiseală, un neastâmpăr ciudat, o crudă nemulțumire.

Asta a fost trecutul meu de patimă și, ăsta e, cred, al multor femei.

La Constantinopol, o georgiană flecară și svăpăiată, singura nevastă a unui ministru în vârstă, îmi spusese:

— Oh, aș fi tare fericită și viața mi-ar părea mult mai frumoasă dacă bărbatul meu m'ar lăsa să dorm noaptea.

Eram pe deplin încredințată că avea aceleași neajunsuri ca și mine și-mi dădeam seama că legăturile dintre soți nu sunt altceva decât o datorie și că nu-și găseau un înțeles și un rost decât in zămislire. Și cum eu, vai, n'aveam copii, totul îmi părea zadarnic, prostesc și supărător.

XXIX

Seara m’am mutat în odaia mea ale cărei ferestre se deschideau în fața lagunei și pe care, după cât îmi părea, o alesese Paolo.

Prefâcându-mă că mă doare capul, am căutat sa rămâi singură, nădăjduind să mă liniștesc deptanându-mi firul gândurilor. Dar răscolindu-le in adâncul lor și turburată trupește, nu mă putui liniști câtuș de puțin.

Ațipii, dar nu putui să dorm. In neliniștea somnului mă chinuiau fel de fel de vedenii. Printre ele n’o zăream decât pe Suzette. Trupul ei, așa cum îl văzusem in zori, mă îndurera, îmi întuneca mintea.

Ceiace mă chinuia și mai mult era scârba de a nu mai recunoaște chipul obișnuit al surorii mele în această bacantă care sorbea extazul și ai cărei ochi închiși păreau mângâiați de tainice vedenii. Căutam să-mi amintesc cu neastâmpăr chipul galben ca de moarte, împurpurat dintr’odată din pricina tresăririlor lăuntrice, de nebănuit.

Nu, n’o mai recunoșteam pe-această femee a cărei înfățișare urca spre măreție, și eram geloasă văzând-o cum pătrunde în lumi ce nu-mi erau îngăduite și mie, pe culmi ce se înălțau cu mult de-asupra vieții.

Aiurările, în strânsă legătură cu ațipirea, o arătau în ochii mei cu totul nouă, învăluită în trăsăturile cele mai desăvârșite, tainică și necurată, acoperită de rănile josniciei și ale plăcerii care o schimbaseră la față.

Și, în lipsă de cercetările ce se impun într’o astfel de frământare a gândurilor, când mintea rătăcește la întâmplare prin beznă, începeam s’o invidiez.

Zadarnic căutam să nu văd în ea decât o sclavă a patimilor, vândută poftelor trupești. Nu-mi descoperise ea o comoară de bucurii ascunse în trupul ei veșnic neobosit? O recunoșteam însuflețită, mult mai puternic înzestrată de cât mine, deschizându-se ca o floare sub adierea dorințelor, stăpânind tainele patimei și ale morții.

XXX

A doua zi un soare limpede înveselea firea, îmbrăcând toate în culori aprinse și împrumutând minunatelor privileșli o undă

de sburdalnică tinerețe.
Coborîi pentru dejun.
Sala de mâncare a hotelului Danieli adăoga obișnuitei frumuseți o înfățișare primăvăratecă,— căci toate Englezoaicele, Italiencile și cele câteva Franțuzoaice purtau rochii ușoare, subțiri, înflorate. Și, printr'un noroc neașteptat, aproape toate erau frumoase.
Deosebii numaidecât trei sau patru perechi de curând căsătorite. Câte luni de miere la Veneția și, fără îndoială, câte neliniști tainice, ce căderi în prăpastia realităților, ce meschine amărăciuni după zile așteptate cu atâta înfrigurare! De-asemeni însă, pe ici pe colo, ce treziri îmbucurătoare în beție și în lumină!
Pândeam, încercam să descopăr soarta însurățeilor de ieri, și nu știu de ce, aș ti vrut să le învălui pe toate în negura posomorâtă a desnădejdilor mele. Nu-mi părea să se bucure câtuș de puțin, căci n'aveau o înfățișare de veselie. Nu, păreau călăuzite pe culmea bucuriilor, în pulberea luminii.
Fetițele nevinovate, femei de-o clipă, zâmbeau bărbaților lor, fără însă ca văpaia expresiilor să sporească, fără ca ochii să le strălucească atunci când ele vorbeau. Asta o făceau din obișnuință, din nepăsare ?
Bărbații nu-mi păreau vrednici de luat în seamă. Era un American frumos, cu dinți scânteietori, cu obrazul catifelat de camelie. Dar frumuseța lui greacă avea în ea ceva prea fin, prea femeesc. Ochii mi se îndreptau mereu spre Paolo, care ii stăpânea pe toți, și prin bărbăția lui și prin armonia proporțiilor. Mai mult expresiv decât frumos, avea acea înfățișare de tărie nebănuită, care e adevăratul farmec al frumuseții bărbatului.
Așezat între noi, băgăm de seamă cu câtă putere de stăpânire se apropia de mine, luându-mă, oarecum, sub ocrotirea lui, căutând să mă mulțumească și să se facă plăcut. Asta fără să-mi ceară îngăduința, și fără șovăire. Făcea totul ca și cum n'ar fi avut alt gând decât să îmi facă plăcere, ca stăpân însă, iar nicidecum ca sclav. Ochii lui știau când trebuia să se întâlnească cu ai mei, și în privirea lui era o tainică îndrăzneală, un fulger de înțelepciune spoveditoare, blând ca o mângâiere, mai pripit chiar decât un atac.
Vrusei să-mi feresc privirea de ochii lui, dar cum să te împotrivești acestei voinți potolite, acestei încredințări, de altfel inconștientă, care turbura fără să râvnească ?
Simții din nou că mă atinge cu piciorul.
Nu, nu mă revoltam, deși căutam să mă feresc de această atingere.
In neastâmpărul nostru intelectual ne mirăm că bărbații se folosesc de mijloace atât de grosolane, călcându-ne pe picior, atingându-ne genunchii și apucându-ne de braț.
Asta, într'adevăr, e ceva josnic și, totuș, câte femei s'ar mărturisi, cu oarecare revoltă, că acolo unde cuvintele au dat greș, un gest e de ajuns ca să se poată ajunge la izbândă.

Tot ce ține de dragoste e întunecat și se petrece în adâncul ființei noastre, în împărăția primitivă și dobitocească a miresmelor, a sunetelor și-a pipăitului.

— Sunt mișcări de neînlăturat, îmi spunea un doctor bătrân, împotriva cărora cea mai cinstită pornire e cu desăvârșire de prisos.

Avea dreptate, dintr'un oarecare punct de vedere. Creerul a descoperit scuturi de apărare împotriva cuvântului vrednic de încredințare, iar înțelepciunea se împotrivește și ea oricărei asprimi logice. Dar, în clavirul sexual, sunt coarde ascunse cu sunete nebănuite. Făcându-le să vibreze, însamnă să trezești amintirile cele mai vechi, să turburi apele cele mai adânci, să cauți să vorbești izvoarelor instinctului. Aci nu mai e vorba de logică și de legi, nici de apărare, ci de setea eternă, de dorințele atotstăpânitoare. O mângâiere pripită, o adiere moleșitoare, o măgulire, trezesc în ființa femeii acelaș chin posomorât care-1 face pe cerb să mugească în pădure iar pe fluturi să sburde în primăvară, care face floarea să-și risipească miresmele, pasărea să cânte și dobitocul să-și arate colții.

XXXI

-Draga mea,ne vom vedea astă seară, îmi spuse Suzette după masă, pe când ne despărțeam la ieșire. Imi pare foarte răn că nu pot sta lângă tine, dar eu și cu Paolo, trebuie să ne întâlnim cu niște bogătași americani cari au cumpărat palatul Vendramin și pe cari bărbatul meu tine sa-i multumească în orice împrejurare. Plimba-te, fă un drum cu gondola, dute și te roagă la San Marc, mănâncă o cassata la cofetăria Florian sau, mai de grabă, bea strega care e mult mai bună decât benedictina noastră. La revedere, ne întâlnim la ora mesei.

O îmbrățișai și urcai în odaia mea. Nu mai simțiam nicio plăcere să mă plimb ca în ajun prin Veneția. Eram plictisită. Nimic nu te supără mai mult decât frumuseța lucrurilor, atunci când nu te simți liniștit și la largul tău. Când te afli lângă cineva, care îți strânge mâna, și vezi priveliștea feerică a Marelui Canal, jocul neastâmpărat al amurgului ce se stinge prin lagune, simți că această minune n'ai s'o uiți niciodată. Dar, atunci când suntem nemulțumiți ori turburați, minunatele priveliști încărcate de voluptate, sporesc, am putea zice, neliniștea, îți arată și mai groaznică singurătatea și parcă

înnadins îți vorbesc de ceiace-ți lipsește.

In realitate, arta și frumuseța, tot ce mângâie simțurile, tot ce le bucură, a fost făcut ca să întovărășească dragostea. După cum păunul e făcut să-și arate frumuseța penelor, iar privighetoarea să cânte, tot așa omul, când zugrăvește, scrie versuri, desvăluie o tragedie, face muzică, privește un frumos apus de soare ori un cer înstelat, caută să se apropie de iubire. Dimpotrivă, atunci când suntem singuri și străini de pătimă, frumuseța ne sfâșie inima și stârnește în noi păreri de rău pentru simțirea care ne lipsește.

Urcai în odaia mea și, așezându-mă la fereastră, mă apucai să cetesc Focul de d'Annunzio.

Apoi, fiindcă era prea cald și lăsasem perdelele la geamuri, mă desbrăcai și, învăluindu-mă într'un șal subțire, mă trântii în pat ca să mă odihnesc, să visez și să citesc.

Simțiam acum un fel de liniște care mă cuprinsese ca o tainică mângâiere.

Timp de-o jumătate de ceas mă putui bucura de ritmul pătimaș al romanului pe care îl citeam, îndepărtându-mă de năvala gândurilor.

De-odată auzii o bătaie în ușe.

— Cine e?

— Eu.

Nu recunoscui glasul slab și deschisei ușa pe jumătate, încredințată că nu putea fi altcineva decât vre-o slugă din hotel care îmi aducea o scrisoare.

— Eu sunt, zise noul venit, intrând fără să îmi ceară, îngăduința.

Intr'adevăr, era el, Paolo.

— Am lăsat-o pe Suzette să se ducă singură și, fiindcă știam că n'ai plecat nicăieri, am venit să-ți țiu tovărășie.

Și se așeză pe-un scaun.

XXXII

Văzându-l acolo, în fața mea, mă crezui cu desăvârșire pierdută și-atunci simții o bucurie nemărgintă dar chinuitoare.

Ochii lui îmi vorbeau cu toată îndrăzneala, desvăluindu-mi planurile fără teamă.

Cu toate astea, voiam să mă împotrivesc, cu atât mai mult cu cât o mare încurcătură se trezi în mine, știindu-mă goală sub șalul subțire și cu pieptul aproape întreg descoperit.

— Dar eu nu sunt îmbrăcată, Paolo, zisei. Am deschis uşa, fără să ştiu cine e. Vrei să-mi laşi timpul să îmbrac o rochie?

Cu tonul nesocotit, plin de-o inconştienţă ştrengărească şi de îndrăzneală neruşinată, strigă:

— La ce bun?De-o mie de ori îţi stă mai bine astfel. Ar fi păcat să te îmbraci şi asta mi-ar strica toată plăcerea.

Eu nu ştiui ce să-i răspund.

— Eşti blondă;asta te zăpăceşte! Şi mult mai bine făcută decât Suzetta. Şi-apoi, aicea mai frumoasă gură din lume. Când te priveşte cineva, simte că începe să i se învârtească pământul sub picioare.

— Astea sunt cuvinte fără rost, Paolo. Ce ai?

— Mă crezi nebun ? Ei bine, nu! Pe mine mă încântă frumuseţa şi nu m'ascund niciodată. Ce poate fi mai de preţ pe lume decât să admiri o gură frumoasă şi să doreşti o sărutare? Fără asta viaţa ar mai fi vrednică să fie trăită?

— Poţi să crezi ce vrei, dar nu uita că-ţi sunt cumnată.

— Asta e o pricină ca să devin şiret sau orb şi să rămâi alături de d-ta fără să-ţi privesc frumuseţa neînchipuit de ispititoare? Ar fi o adevărată nelegiuire! Tocmai findcă îmi eşti cumnată, te afli mai aproape de mine şi mă zăpăceşti. Ce vrei să fac ?

— Imi pari cu desăvârşire nesocotit, bietul meu Paolo.

— Mă mândresc cu asta.

— Chiar şi în faţa Suzettei?

— Suzette ştie că fac totul fără gânduri rele. Mai mult decât oricine, ea recunoaşte că am nevoie de dragoste şi de plăcere. Mi-o impune firea mea ciudată.

„Mi-o impune firea mea ciudată". Cuvânt simplu, fără tărie, plin de obrăznicie şi, cu toate astea, foarte adevărat.

— M'ai vrăjit din clipa când ai venit aci, urmă Paolo. In cele din urmă două nopţi m'am gândit numai la d-ta şi n'am putut să închid ochii.

Eu începui să râd cu hohot.

— Oricum, cred că nu te gândeai la mine şi ieri de dimineaţă, în braţele Suzettei.

Cum mi-au scăpat aceste cuvinte? Imi ieşisem din fire, voiam să-l încurc, în prada unei nelinişti care mă îndemna să încerc totul, să nu-mi fie teamă, dorind şi în acelaş timp ferindu-mă de urmări.

— A, ne-ai auzit? Imi închipuiam. Nu e vina mea, sora d-tale nu se poate stăpâni.

Buimăcită de această întorsătură a convorbirii mirată că eu singură îl aţâţasem, nu ştiam ce să fac şi cum să mă port. Vedeam bine că toate cuvintele erau de prisos, că înţelepciunea nu mai avea nicio putere, asupra acestei făpturi instinctive a cărei obrăznicie mă nelinişte, turburându-mă, dar spre ruşinea mea, nu mă revoltam câtuş de puţin.

Mă înroşii la faţă când îl auzii pomenind de noaptea aceia turburătoare şi recunoscând în cele din urmă că singura

împotrivire cu putință față de moleșeala ce mă cuprinsese și, mai ales față de îndrăzneala din ce în ce mai nerușinată a lui Paolo, era numai fuga, mă ridicai cu gând să cobor în salon.

El însă mă opri, cu chip desamăgit, rugător, cu gesturile obișnuite italienilor, atât de convingătoare, încât, dacă împrejurările n'ar fi fost turburătoare, aș fi zâmbit.

— Nu te supăra, Line! Și nu căuta să te împotrivești ! Nu pierzi nimic dacă stai lângă mine, și-apoi asta îmi face atâta plăcere.

Mă tutuia, fără să dea vre-o însemnătate acestui lucru, chinuit numai de pornirea lui neastâmpărată.

-Cu toate astea, cred c'ar fi mult mai bine să mergem să ne plimbăm la aer...

— Ei, lasă cuminţenia! Dacă ai fi drăguță, m'ai lăsa să te privesc în liniște, să-ți privesc gura roșie pe care o ții numai închisă. Vezi foarte bine că aș fi în stare să dau orice numai s'o sărut o singură dată.

Acum mă privea stăruitor, gata să sară asupră-mi, pândind clipa prielnică.

— Imi dai voie ?

Ce se petrecea cu mine? Cum de n'am dat fuga să deschid ușa? De ce n'am strigat nu, revoltată? Nu știu. Sângele îmi clocotea de neliniște și de curiozitate.

Mai'nainte sau, poate mai târziu, tot aș mai fi găsit în mine un grăunte de cuminţenie și de demnitate.

Dar acum mă stăpânea un fel de amorțire grea și pripită. Adânca mea conștiință dorea prostește o neliniște, o primejdie.

Astfel că avusei slăbiciunea să nu răspund la întrebarea lui Paolo.

Asta însemna că primesc. Și-atunci îl văzui plecându-se spre mine.

Se plecă spre mine și eu închisesem ochii, neputând să mă împotrivesc, vrăjită, fricoasă, neliniștită, simțind o tărzie părere de rău cu privire la slăbiciunea mea.

Un singur gând venea fățarnic să-mi ușureze povara rușinii, îmbărbătându-mă și deslegându- mă oarecum de păcat:

„Turburarea mea, îmi ziceam, e atât de mare și trupul meu atât de neștiutor și-atât de curat, încât acest om, dacă s'ar purta cu mine cum s'a purtat cu Suzette, n'aș mai scăpa cu viată din brațele lui, și cu asta aș rămâne îndeajuns de pedepsită..

XXXIII

Vai nouă, bielele femei, cât suntem de slabe!

Căutăm să scapăm de sub povara frâului, vrem sa fim puse pe aceiaș treaptă cu bărbatii. Şi,cu toate astea, chiar trupul nostru e acela care ne aruncă în sclavie.

Rostul nostru trecător în clipa plăcerii, înfățișarea pe care ne-o luăm sub vraja mângâierilor, neputinta de a lua vre-o hotărâre în dragoste, totul dovedește îndeajuns slăbiciunea.

O sărutare, strângerea unei mâni calde care ne turbură, — iată pricina care ne lasă sleite de puteri, lipsite de apărare în fata voinței și a dorinței bărbatului.

Câte femei nu pot mărturisi în șoaptă că nici o virtute nu se împotrivește anumitor porniri și că anumite îndrăzneli neprevăzute sdrobesc și înfrâng orice fel de hotărâre !

Demnitatea, judecata, asprimea obiceiurilor vor să rămânem încercuite de virtute, dar trupul nostru cade. Sunt femei cari rămân de neînvins atâta timp cât sunt înconjurate în lume, acolo unde se pot apăra împotriva slăbiciunilor.
Cuvintele n'au nicio putere asupra lor, înțelesul cuvintelor și al privirilor se turbură în fața hotărârii lor. Țin cu tot dinadinsul să se împotrivească și să nu primească tirania dragostei. Dar atunci când întâmplarea le lasă singure în fața vrășmașului, fără putința de împotrivire, iar bărbatul întreprinzător poate să treacă dela cuvinte la gesturi, se simt pierdute și cu desăvârșire lipsite de sprijin.

Tristul adevăr e că avem în trup ascunzișuri cari nu pot fi ocrotite și cari ne feresc din calea răspunderii. Uneori, o sărutare pe gât întunecă judecata, sfarmă împotrivirea, ne aruncă în prada aiurărilor, ne amețește, făcându-ne să ne plecăm și să dorim mai bine moartea decât să știm că nu putem cădea învinse.

Biete sfărămături ale turburărilor trupești!

Vor fi având dreptate sălbatecii din Asia cari își închid soțiile, le apără împotriva chiar a slăbiciunilor lor, smulgându-le cu de-a sila din calea ispiteler, întemnițându-le, oprindu-le de a vedea și de-a fi văzute ?

Nu e, in orice chip, o ironie crudă soarta care o urmărește pe femee? E silită de legile omenești să se împotrivească pornirilor bărbatului, și, cu toate astea, natura a făcut-o atât de gingașe, cu mintea supusă sexului ei, cu gândurile fâlfâitoare la cea mai mică suflare a groaznicei și nepotolitei dorinți!

XXXIV

Cind ma gândesc în liniște, cu toată libertatea minții la clipele acelea hotărâtoare, ceiace ma surprinde ca o adevărată minune, e instinctul pătimaș și prevederea limpede a lui Paolo.

Ce știa el despre mine? Nimic. Știa însă totul despre femee. Ca să lămuresc lucrurile, ar trebui să spun că nimic nu-i trecea prin minte și că totul era știut mai dinnainte, trupește. Aceiaș putere de pătrundere, aceiaș încredințare profetică ce călăuzește instinctul gângăniilor, care gonește albinele la zeci de chilometri, ca să găsească florile, iar pe fluturii bărbați să și găsească nevestele, — îl călăuzea și pe Paolo în toate gesturile lui.

In timp ce gura lui se pleca spre a mea, mâna cobora și-mi pipăia trupul, gol sub șal, rătăcindu-mi în lungul spatelui. Știa cum să mă mângâie pe umăr, acolo unde sunt mai simțitoare și mă turbur la orice atingere, căzând într'o toropeală de vis și de amorțire.

Mă desmierda cu un gest atât de binefăcător, de fin, de blând și de liniștit, încât trupul mi se plecă pe spate, iar capul, sub povara dulce a buzelor lui, căzu într'o parte și nu se opri decât pe perina divanului.

Buzele lui însă nu se deslipeau de ale mele, trupul lui îmi urmărea căderea și, strângându-mă, Paolo urma să mă îmbrățișeze.

Oh, sărutările lui...

Nimeni încă nu mă sărutase pe gură decât în fugă, fără să îi simțit vre odată o undă de plăcere în trup. Bărbatul meu nici nu se gândise vre odată să-mi sărute buzele, și-acum se deschidea o lume nouă pentru mine, ceva nemărginit, blând, în atotputernicia și cruzimea acestei sărutări.

Aș vrea să zugrăvesc simțirea mea de-atunci în fața buzelor lui hotărâte, stăruitoare și îndrăznețe, însuflețite de-o pornire ciudată, sporindu-și unda de viață fierbinte, rugătoare, lacomă și nesățioasă.

Puse pe încetul stăpânire pe gura mea, vrăjindu-mi la început, c'un fel de tainică mireasmă, buzele.

O puternică turburare, un vin amețitor îmi curgea prin vine, istovindu-mă. Curând, sărutarea ce-mi amorțise buzele, unindu-se cu ele, o simții pe toate părțile trupului, mai întâi pe gât, apoi de-a lungul șirei spinării. Mă orbea parcă o lumină vie și in șolduri îmi furnica o tresărire nepotolita.Imi părea că se smulge din viața din mine,sărutările lui imi coborâseră acum spre genunchi, imi umflau pieptul, imi învăluiau trupul ca niște mâni, pătrunzându-mi cu voluptate, fara astampar, până la inimă.

Minunata bautură fermecată ce mi stărnea bucuria și neliniștea trupească!

Un fel de aprindere, amestecată cu nu știu ce fel de

napraznică înfiorare, sporea necontenit vraja acestei desmierdărei amețitoare.

Apoi,de-odată, zeul ce mi stăpânea buzele,isi retrase mâna.

Simțiam acum că-mi strângea genunchii. Cealaltă mâna mă încălzea, risipindu-mi o undă de flacara in jurul pieptului.

Nu știu de ce însă, aceste două senzații, aceste două note deosebite unite cu turburarea placuta a sărutărilor, imi aprinseră o flacăra vie in trup, svărlindu-mă în prada unei nebunii pe care n'o mai simțisem niciodată.

Intreaga voință mi se risipi, iar hotărârea mă parasi cu desăvârșire.

Sclipiri multicolore îmi trecură prin fața ochilor, inima îmi bâtea să-mi spargă coșul pieptului.Si in timp ce degetele lui Paolo îmi pipăiau trupul ca un sbor de fluturi, căzui pe negândite în cea mai puternică vrajă a bucuriei și mă cuprinse o dorință nemărginită de-a simți ceva ce nu se poate lămuri, pe care trupul meu îl cerea, îl voia cu toată stăruința.

In aceiaș timp, un fel de nemărginită adorare pentru făptură divină care mă strângea în brațe, mă îndemnă să îngân fără rușine, inconștientă, înnebunită, pierdută cum eram:

— Dragul meu!... Dragul meu!...

XXXV

Atunci mă luă ca pe-o jucărie de preț, blând, ușor, în brațe, și mă urcă în pat.

Cu mânile de o gingășie femeiască, știindu-mă fără apărare, fără gând de împotrivire, îmi svârli șalul într'o parte și se duse să aprindă lumina, înnadins ca să-mi cadă strălucirea razelor puternice peste albeața trupului gol.

Gemui, făcui o sforțare de împotrivire, de revoltă. Era însă prea târziu. Ii simțiam pieptul apăsându-1 pe al meu, fără greutate însă, parcă mlădierea trupului l-ar fi ușurat cu fiecare clipe de-o povară.

Cum se înlănțuiseră brațele lui pe după ale mele ? Nu știu. Aș vrea să lămuresc cel puțin senzația pe care mi-o lăsa atingerea mânilor lui. Nu se opreau de-a dreptul în moliciunea trupului meu, înnaintau, apropiindu-se, cu gesturi șirete, astfel că atingerea lor părea mai de grabă o mângâiere plăcută și neobișnuită, catifelată și ușoară care, n'aș putea zice că

era îmbucurătoare, ci mai mult bizară, chinuitoare.
Mângâierile lui făceau să-mi răsară viața din trup ca petalele unei flori.
Și-am cunoscut durerea. Dar, din această durere, țâșnea o lumină ce mă învăluia pe încetul, cu tărie, din ce în ce mai mult și mai cu aprindere.
Da, simțiam o lumină care te pleacă, o strălucire care te orbește, nimicindu-te.
Viața sbucnea necontenit din mișcările acestei ființi, odată cu văpaia ce mă înfășură într'un fel de descărcare electrică, sugrumându-mă ca o plăcută năvală a furtunii.
Și-această undă de lumină mă clopeșea, sleindu-mi puterile. Inima îmi era plină până la gură cu o băutură amețitoare, mușchii și nervii mei se încordau într'o așteptare chinuitoare, în timp ce nu știu ce fel de neliniște fizică, întocmai ca o arsură, și ce fel de impresie plictisitoare, mă stăpâneau odată cu nevoia de a țipa, de a mușca, de a mă svârcoli.
Oh, acest sbor în lumină! Aș fi vrut ca întreg universul să ia parte la neastâmpărul lui, iar viața ce țâșnea din mine, să scalde pământul, să înmulțească lumea, pentru ușurarea și izbânda mea deplină.
Nemaiținând seamă de cumpătare, îmi strângeam, nenorocita de mine, stăpânul la sân.
Aș fi vrut să nu mai rămâie nicio fărâmă de loc între noi, o contopire veșnică să ne apropie trupește, topind la un loc flacăra mistuitoare și făcându-ne să urcăm în delir până aproape de inima soarelui.
Nu, buzele îmi erau cu desăvârșire uscate, mă simținm sugrumată, pieptul îmi era parcă sfâșiat de cuțite. Era viata, era moartea care mă chinuia ?
Oricum, era o minune, o mare și orbitoare minune, care imi îngăduia cea mai deplină bucurie printre cele mai adânci mâhniri.
Și de-odată, zeul meu neomenesc, parcă ar fi știut ce se petrece în mine și aștepta clipa prielnica, făcu o mișcare ce nu-mi era cunoscută încă, o mișcare ce mă orbi cu desăvârșire ca strălucirea unui meteor.
Am țipat? Nu știu. Conștiința mi se topea într'un vuiet de cuvinte lipsite de înțeles, în timp ce mi se desvăluia sub ochi o priveliște luminoasa plină de maci însângerați, un câmp întreg de maci sălbateci în care se fugăreau mânji amețiți de goană și de soare.
Era o câmpie din apropierea Ronului, văzută, într'adevăr, în anii îndepărtați ai copilăriei, o icoană plăcută și de mult uitată, poate cea mai veche amintire, care mi se ivea din nou în gând, din negura trecutului și rămânea pentru mine cu totul lipsită de înțeles.

XXXVI

Cand începui iarăș să-mi dau seamă de mine, il văzui alături.

Ma pandea, așteptând să mă trezesc și, înduioșat oarecum, triumfător, începu să-mi acopere trupul cu sărutări.

— Ești făcută pentru mângâieri, Line, și-ar fi fost o crimă dacă nu izbuteam să te cuprind în brațe.

Apoi, în timp ce mă ghemuisem la sânul lui:

-Lasă-mă să te privesc, să-ți privesc trupul, ca să nu-1 mai uit niciodată. Cât ești de frumoasă și de albă, ca laptele, ca pâinea! Aș vrea să te am totdeauna, a mea.

Și sub pulberea luminii, privirea lui mă pipăia, nesățioasă.

Trăsese zăvorul la ușe și se desbrăcase.

Acum și eu îl priveam. Rușinoasă priveliște, aceste două trupuri goale cari nu se cunoșteau in ajun și cari, acum, se desvăluiau cu tot neastâmpărul lor bestial. Mânile și picioarele lui, minunat croite, cum puteam să le privesc fără rușine contopite cu ale mele, cu trupul meu, pe care până atunci nu-1 mângâiase nicio privire și pe care nu mi-1 lăsasem gol nici cel puțin sub ochii bărbatului meu ?

Și, cu toate astea, rușinea îmi era înfrântă de un sentiment de teamă cucernică, plină de respect, la gândul că cele două trupuri, aceste două înmuguriri animalice puteau, prin unirea lor, să dea naștere unui întreg potop de senzații, ușurând ființa din ghiarele robiei, urcând sufletul spre cele mai înalte culmi, atingând cerul, necunoscutul și moartea.

Părea frământat din grâu copt și din cea mai curată flacără, trupul umbrit, aprins, neastâmpărat, încătușat de măreția desfrâului, și în care părea că se ascunde, nerăbdătoare, sugrumată, strâns îngrămădită și neîndurătoare, toată seva pământului.

Nu mă putui stăpâni să nu-1 desmierd. Mâna mi se plimba în liniște peste puful moale al pielei a cărei atingere n’o simțisem încă, și el de-asemeni își plimba mâna peste șoldurile mele.

Peste câtva timp se apropiă iarăș de mine, căci nu știu ce pornire nesățioasă îl îndemna necontenit să se împerecheze cu femeea. Poate că, prin unirea celor două trupuri, credea că desvăluie un prilej de și mai puternică împotrivire față de soartă și de moarte.

Se plecă și mă sărută provocător, amintindu-mi prin aceasta scena din ajun petrecută alături de Suzette. Dar, fără să stăruiască, începu să mă sărute, ca și mai’nainte, pe trup, cumpănindu-mi parcă neliniștea. Tot el însă rămânea stăpânul.

Mi-aduc aminte că mă strânse de braț, de-asupra mânii, și durerea aceia îmi pricinuia o nebănuita voluptate. Altădată,

glumind, încerca parcă să mă muște, cu mișcări de pisică sburdulnică, și asta de-asemeni mă ațâța.

Mânile lui mă turburaseră și brațele mă strângeau ca într'un clește. Le simțiam în mine ca pe un trăznet al durerii.

XXXVII

Cum să zugrăvesc scurtele clipe în cari părea că-mi desăvârșește trupul, plecându-l dorințelor lui, apropiindu-se cu fiecare clipă mai mult de ființa mea stăpânind-o pe de-a'ntregul, parcă ar fi fost vorba de-o moștenire firească, de-o împărăție a lui?

Nu trecuse de-un ceas de când ne aflam împreună și, în frământările trupului venea să se amestece pe deplin conștiința.

Căci ceiace nu poate îndeplini ani de-a rândul prietenia curată, apropierea, schimbul înnălțător de cuvinte, înfăptuiește un ceas de înțelegere pătimașe, creînd o tainică legătură, un amestec de porniri, o îndepărtare a înfățișărilor de nepătruns, a întregului văl social și-a oricărei fățărnicii.

Râdeam împreună, eu cu Paolo, și vorbeam de lucrurile cele mai ascunse. Intre două suspine de patimă, căutam de-asemeni să ne despuiem si sufletește.

Pe-acest om nu-l puteam iubi, dar recunoșteam în el un prilej de însuflețire. El făcuse ceiace nimeni încă nu putuse să facă. Scufundător îndrăzneț, se coborâse până în adâncul ființei mele ca să trezească undele unui izvor adormit, făcând să țâșnească cea mai tainică virtute a trupului meu.

Mă cucerise, punând stăpânire pe cele din urmă ascunzișuri ale ființei mele, înzestrat cu dorul de-a ști să mă potolească, să mă îndestuleze, mulțumind până și setea cea mai poruncitoare. Stârnind în mine durerea și, iarăși potolind-o, devenise adevăratul meu stăpân.

XXXVIII

Din cele din urmă clipe ale îmbrățișărilor pătimașe nu-mi rămâne în gând decât impresia unui vârtej amețitor.

Tainică și sfântă putere a înfăptuirilor trupești! Ea nimicește viața. O dăruim, pierzând-o cu desăvârșire. Ne smulgem din noi înși-ne ca să atingem nemărginirea. Cea mai frumoasă și cea mai tainică amintire a clipelor de beție e întunecarea oricărei amintiri.

Un povârniș, o cădere în prăpastia adâncă și ispititoare, curmarea firului conștiinței, iată ce am putut simți cu toată inima, mulțumită acestui bărbat care, ca un adevărat stăpân, se juca cu trupul meu, fără să se gândească decât la voluptate, la acest mănunchi de senzații ce se creiază ca o operă de artă, țâșnind din noi întocmai cum țâșnește cea mai frumoasă lucrare de sub dalta sculptorului.

Dar, în clipa când mă vedea înstrăinată de toate simțurile, Paolo, vrând să mă cucerească pe de-a'ntregul, vrând să-mi lase în toată ființa întipărită tăria stăpânirii lui, mă înflăcăra din nou cu dragostea și neastâmpărul lui. Nu înțelegea să-mi dea răgaz nici cel puțin o clipă. Nu mă mai puteam împotrivi neliniștei cu care mă săruta, — neliniște din ce în ce mai necruțătoare.

O bucurie amestecată cu groază mă stăpânea, văzându-1 astfel plin de însuflețire, neîmblânzit ca o adevărată putere firească. Puterea lui de voință și dârza încăpățânare mi-1 impuneau la fel cu vraja pătrunzătoare a mângâierilor lui.

Mi-aduc aminte că într'o clipă, când mă încercuise cu brațele, iar picioarele și le apropiase de ale mele, încolăcindu-le ca pe niște cârcei de viță, începui să mă gândesc cu teamă:

„Cunoscând prin surprindere dragostea unui astfel de bărbat, nu voi mai întâlni de-aci 'nainte în viață decât senzații nedesăvârșite!"

XXXIX

In clipa când se pregătea să plece din odaie și îmi săruta palmele mânilor, parcă ar fi vrut să-mi lase în ele un fior de voluptate, un grăunte de turburare care să mă atâte și să-mi

neliniștească odihna de după furtună, rosti:
— Să nu încui ușa în noaptea asta. Voi veni.
— Ți-ai pierdut mintea, Paolo. Dar Suzette?
— O, dar n'am să viu pentru toată noaptea. Voi ieși din odaie, căutând o pricină oarecare, și voi veni pentru câteva clipe, numai ca să te văd și să te sărut.
-Dar dacă te va pândi?
-Suzette nu poate să facă nimic care să mă nemulțumească. Chiar dacă ar ști c'o înșel, n'ar îndrăzni să mă urmărească și să afle adevărul. Mă iubește prea mult.
Și, mișelește, după ce ne sculărăm dela masă, oh, clipa aceia în care toate mă supărau, când, aflându-mă în fața Suzettei mă simțiam geloasă și chinuită de remușcări, vorbind puțin, prefăcându-mă că mă doare capul, și în care numai el se simția în larg, liniștit și nepăsător ca totdeauna, — mă culcai, căutând să mă îngrijesc cu toată luarea-aminte, cu toată cochetăria, îmbrăcând o cămașe de păpușe, atât de strävezie și de subțire încât părea lucrată din fire de păianjen. Și-l așteptam pe Paolo.
Simțiam o nouă oboseală în trup, o oboseală care îmi părea cea mai plăcută amintire, oboseala neastâmpărului voluptății, istovirea în acelaș timp trupească și nervoasă, ce-ți încercuiește mijlocul cu blândețe, ce pare o tainică rouă lăuntrică și care, cu toate astea, îți înlesnește și trândävia și vioiciunea. Iți vine să crezi că ți-ai mistuit o parte din trup în vraja mângâierilor și-ai cucerit, prin puterea sărutăriior, nu știu ce avânt ceresc și înaripat.
Asta pentru mine era o senzație încă necunoscută, care îmi dăruia plăcerile pe cari ți le stăpânește cea dintâi undă de opium, cea dintâi înțepătură a morfinei.
Pe când mă priveam în oglindă, băgai de seamă cu frică, dar cu oarecare mândrie, că buzele îmi erau puțin umflate, mușcate și învinețite de sărutările lui Paolo care, de-asemeni, îmi lăsase urme de purpură pe piept și pe spate, silindu-mâ astfel să cobor în sala de mâncare îmbrăcată într'o rochie încheiată până sub bărbie.
In această amorțire trupească, amintirile năvăleau, plutind necontenit, amintiri surprinzătoare cari alcătuiau pagina cea mai proaspătă a vieții mele, și în care, cu toate astea, nu mă recunoșteam câtuș de puțin.
Că eu, Aline de Pievres, mândră și neînduplecată, a cărei cinste și nepăsare față de bărbați deveniseră de pomină, îmi găsisem un amant, și asta numai în câteva clipe și în împrejurările cele mai obișnuite, cele mai josnice, cele mai vrednice de dispreț, — iată ce părea cu desăvârșire de necrezut și de neîngăduit.
Sunt pe deplin încredințată că in oricare altă înlănțuire de împrejurări, aceasta n'ar fi fost cu putință. In ființa mea logica nu putea fi clintită,ca și principiile mele. Ca să se întâmple una ca asta, trebuia ca pornirea mea firească, lipsită de împotrivire, să se trezească, să se zăpăcească în

fața icoanei acelei dimineți de voluptate din odaia de culcare a surorii mele. Și trebuia de-asemeni ca Paolo să fie bărbatul care era, nesimțitor față de judecată, dispreţuind morala și toate însușirile ei, un adevărat bandit al iubirii. Știind să mă atace cu toată asprimea, dintr'odată, căutase să se folosească peste măsură de neorânduiala animalică deslănțuită în mine.

Și totuș, acum mă simțiam fericită, mulțumită îndestulată trupește, liniștită, și parcă stăpână pe gândurile mele.

Nu îngăduiam să am remușcări și, ca să-mi fac curaj, eram gata să mă mândresc oricând cu ceiace mi se întâmplase.

„Nu, mă gândeam, ar fi fost păcat să nu cunosc această neprețuită bucurie, această plăcere nemărginită care te frământă și te liniștește".

Nu mă mai gândeam la Suzette, nici la bărbatul meu. Furasem, vai, prea puțin din bucuria celei dintâi. Cellalt, care-mi fărâmițase atât de prostește tinerețea, ademenindu-mi viața, sugrumându-mi avântul, ascunzându-mi cu dibăcie adevărata fericire pământească, — nu era vrednic nici de plâns, nici de-un gând bun din parte-mi.

De altfel, nu voiam de loc să-mi turbur conștiința și socoteam să mă neliniștesc altădată. De-ocamdată voiam să mă bucur de beția unor clipe nebune și neașteptate, să-mi lămuresc tot ascunzișul lor de viață și de sănătate, tot ce-aveau in ele turburător și strâns legat de fericire.

Ziua aceia mi-am trăit-o cu deplină însuflețire, simțind prin instinct că trebuia să fie cea mai frumoasa, cea mai înnălțătoare din viața mea.

XL

Intră pe furiș prin ușa pe care o lăsasem descuiată.

In haina de noapte de mătase violetă, ființa lui părea nerăbdătoare să nu piardă cumva clipa de dragoste.

Și, ca un școlar, mă strânse cu putere în brațe, apoi, după un sfert de ceas, plecă vestindu-mă că avea să se mai întoarcă.

Mai veni de trei ori peste noapte ; pentru mine fu o adevărată noapte de veghe. Venea răpus de aceiaș însuflețire, de aceiaș nerăbdare, de aceiaș neliniște chinuitoare și ștrengărească.

Intrebuința acum o dibăcie în care părea să fie vorba de

ceva haziiu, de multă îndrăzneală, bucurându-se că putea să-mi călăuzească simțurile în goană spre nebunie și lăsând pradă voinței toate pornirile trupești.

Sărutările lui aveau în ele ceva tremurător care te înnebunea, trezind simțurile în fiecare clipă ca un clopot de alarmă.

Mângâierile cer alte mângâieri. Există o clipă în beția voluptății în care nimic nu mai e de-ajuns, și în care totul pare prăbușit într’o prăpastie nesățioasă. Trupul nu mai poate fi îmblânzit, neastâmpărul nu mai poate fi potolit. Vrei din ce în ce mai mult, te încăpățânezi să golești cupa senzațiilor până la cea din urmă picătură și trupul întreg, neliniștit, înlătură odihna, chemând furia delirului.

Când, pe la patru ceasuri de dimineață, mă părăsi pentru cea din urmă oară, căzui în mrejele unui somn fericit, somnul plugarului care o zi întreagă a svârlit sămânța pe câmp, somnul vâslașului care a spintecat apele ca să intre în portul de mult așteptat, un somn greu, odihnitor, fără visuri.

Da, închisei ochii, mâhnită din pricină că Paolo făcuse din trupul meu o unealtă minunată și, cu toate astea, părându-mi rău că nu-l aveam încă lângă mine ca să mă adape din nou cu vinul amețitor al voluptății, cu care îmi altoise și pofta și setea.

Închisei ochii ca să mă adâncesc într’o mângâietoare uitare de sine.

XLI

Nu-mi credeam ochilor, văzându-mă, în după- amiaza limpede și caldă a ziiei următoare, la Lido, și încă alături de Paolo.

El singur rânduise această plimbare, în liniște, parcă fără niciun gând ascuns, rugându-mă să-l întovărășesc și căutând s’o încredințeze pe Suzette că nu trebuia să se obosească prea mult în ajunul unei lungi călătorii. „Cu atât mai mult, spunea el, cu cât bagajul nu era încă făcut și numai ea trebuia să aibă grijă de toate‟.

Apoi, cavalerește, fără să-i mai pese de nimic, porunci să i se aducă o mică barcă electrică din care coborârăm amândoi pe fâșia de pământ pustie și plină de măreție în fața Adriaticei.

— Mai întâi, mi-e o foame de lup, îmi spuse Paolo. Nu-mi place bucătăria internațională, nici carnea veșnic nefiartă de la Danieli.

Și, sprijinindu-se de brațul meu, parcă el ar fi fost mai

slab decât mine, mă duse într'un mic restaurant unde porunci un dejun cu ravioli, un amestec de friptură de pește, și ricotta de Montecavallo și felii de pepene verde.

Trebui să mănânc, mulțumită oarecum de această voioșie, de căldura ce-l însufleția în mai toate împrejurările, făcându-l atât de bun și atât de cumsecade. Și femei, și bărbați, toți păreau cuceriți de bunăvoința acestui cuceritor. Peste câteva clipe deveni răsfățatul întregului restaurant, după cum era și la Danieli, și în magazinele Veneției și pretutindeni pe unde intra.

Știa să îmblânzească voința oricui cu farmecul zâmbetelor, să încovoaie legea prin puterea banului și să stăpânească totul prin felul cum știa să vorbească, prin voioșia, nepăsarea și neastâmpărul lui, prin tot ce părea viu și stăpânitor în ființa lui. Era înzestrat cu darul ciudat al celor ce înving: o adâncă putere de pătrundere a psihologiei omenești, un fel de dibăcie și, mai ales, o prietenească bunăvoință, atrăgătoare și nicidecum lipsită de noblețe.

Mă sili să beau un passito de Sicilia, de culoarea sucului de fragi, o băutură dulce și tare. Apoi, după ce mă plimbă de-a lungul nisipului lagunei, mă duse într'o odaie de hotel, trase perdelele la geamuri și aprinse lumina electrică.

— Nu vom pleca de-aci până la ora șease, mă vesti el. Avem timp să ne odihnim.

Dorința îi scânteia viu, pe față, in ochi.

Incepu să mă desbrace pe încetul, îngenunchiă în fața mea, îmi scoase ciorapii, pe cari îi întinse de-oparte, ca pe niște piei de șarpe, pe speteaza scaunului, apoi mă privi lung, mângâindu-mi trupul cu zâmbete șirete.

Eu, care îl cunoșteam și care gustasem din amețitoarea dulceață a sărutărilor lui, mă simții cuprinsă de teamă și de neliniște sub văpaia ochilor limpezi și dornici cari, înaintea mânilor și a trupului, voiau să puie deplină stăpânire asupră-mi.

Căzui în prada unui leșin.

Ascultând parcă de nu știu ce poruncă, închisei pleoapele, așteptând ceva necunoscut, care totuși nu-mi era străin,groaznic și blând în acelaș timp, ca iertarea și trăznetul.

Simțiam că obrajii bărbatului se apropiau și mai mult de mine, de vreme ce răsuflarea lui îmi încălzea obrajii. Mânile lui îmi cuprinseră pe încetul obrajii, ca un văl moale, 'mi ridicară capul cu luarea-aminte cu care mânuiești un potir sfințit.

Ce blând știa să fie în anumite clipe, omul aspru și neastâmpărat! Plăcându-i, de obicei, să surprindă și să necăjească, știa de-asemeni să încânte și să mângâie.

— Line, deschide ochii, mă ruga el.

Imi atinse pleoapele cu buzele, după ce se săturase de lâncezeala privirilor mele. Văzându-l atât de aproape, îmi păru cu totul schimbat la față, însuflețit peste măsură.

Fiindcă știam că avea să mă strângă în brațe, începui să țip cu sfială, îngrozită oarecum, dorindu-l și căutând să-l îndepărtez:

— Nu încă! Nu încă !

El zâmbi și nu se împotrivi. Ca și la cea dintâi întâlnire, îmi căută buzele, beat parcă, șovăind. Ai fi zis că'n juru-i se întindea o mare de întunerec. In cele din urmă, gura i se lipi de-a mea.

Recunoscui aceiaș mângâiere gustată în ajun și care îmi fusese atât de dragă. La început mă învălui într'o senzație odihnitoare, — întocmai ca răcoarea când ai friguri și ca apa când ți-e sete. Credeam că pătrund în umbra unor copaci stufoși după o îndelungă hoinăreală prin arșița soarelui.

Ca în vecinătatea unei fântâni, buzele mele șopteau :

- Să beau! Să mai beau! Să beau necontenit ?

Imi plăcea acest fel de viață, gustul parcă însângerat al sărutărilor lungi, pătimașe.

Curând însă, din nou, se ivi o puternică risipă de bucurie. Mă simțiam copleșită sub povara unei tainice zămisliri ce se petrecea în mine.

Și cum minunea sporirii sărutărilor se repeta iarăși, în timp ce de pretutindeni parcă se revărsau mângâierile lui Paolo, amețită, căutând un adăpost împotriva potopului de senzații, mă prăbușii, fără să-mi dau seama, peste trupul bărbatului. Turburarea mea se schimba într'o adevărată nebunie.

El băgă de seamă, mă strânse în brațe și, respirări, suspine, țipete și gemete, toate se contopiră dintr'odată.

XLII

De ce nu pot să zugrăvesc cu de-amănuntul tot ce-am simțit în aceste ceasuri de nebunie?

Căci numai asta mi-a hotărât viitorul. Dacă libertatea mi-a fost sdruncinată pentru totdeauna, dacă dorinți necunoscute mi-au stăpânit ființa, cuibărindu-se în adâncul ei, pregătind căderi și uneltind greșeli, în sfârșit, dacă, dintr'un anumit punct de vedere, n'a fost nevoie să mai răspund de poftele mele de-aci 'nainte, aceasta numai din pricina senzațiilor pe cari acest bărbat a știut să le trezească în trupul meu.

Desgustătoare dar groaznică putere a mângâierilor ! Cât ar trebui să fim de îngăduitori față de cei sau acelea cari, din

nenorocire, cad în stăpânirea lor!

Se vorbeşte cu asprime împotriva vinului şi a opiului, cari turbură şi ameţesc creerul, trezind un grăunte de nebunie în conştiinţa omului. Dar aceste pustiiri pe cari le săvârşesc în suflet, sunt ele mai mari şi mai adânci decât otrava pe care o picură în vine anumite sărutări ce ne fac să ne pierdem simţirea, anumite mângâieri ce ne smulg din însăşi conştiinţa noastră, anumite îmbrăţişări ameţitoare cari ne fac să credem că fiinţa ce ni se dăruieşte e aşa cum nu mai poate fi alta şi tocmai prin aceasta ne îndeamnă s'o slăvim ?

Nu poţi fi cuminte şi virtuos decât prin cumpătare, prin deplina sănătate a trupului şi liniştea desăvârşită străină de turburări. Dar atunci când otrava rătăcirilor se încuibează în anumite fibre ale trupului, libertatea e cu totul pierdută.

Sclavele bărbatului sau ale viciului, rătăcim ca frunzele toamnei împrăştiate de vântul capriciilor ce ne sunt străine şi cari, cu toate astea, ne stăpânesc.

Dar, nu! N'aş putea să spun ce făcuse Paolo din mine în odaia aceia întunecată de la Lido. Cuvintele ar fi să pară şi-ar trebui să fie însoţite de nu ştiu ce nelinişte a nebuniei, de nu ştiu ce groaznic, iscusit şi, totuş, sănătos, desfrâu! Şi, de altfel, ceiace devine mare şi frumos prin avânt, purificându-se în uriaşa flacără a patimilor, în care mi se mistuie trupul, s'ar părea că trebuie să fie nesănătos, josnic, dacă s'ar zugrăvi în cuvinte reci şi obişnuite.

Acest ora era nebun, legat de neastâmpărul voluptă{ii întocmai ca fizicianul de tainele firii, ori ca biologistul de schimbările ţesăturilor muşchilor şi ale nervilor.

Cum o spusese el însuşi, era o pornire ascunsă care îl călăuzea în căile patimilor. Dăruindu-se cu totul, ştia să facă să pară nevinovat, apărând în acelaş timp prin însufleţire, tot ce săvârşea.

Mi-aduc aminte de mânile lui, de gura lui, în după amiaza zilei aceleia, şi-mi aduc aminte de toate astea cu un fel de nelinişte, într'atât ştia să se folosească cu dibăcie de ele, lăsându-mă să cred că aveam de-a face cu însuşirile unui artist, cu puterea stăpânitoare a unui vrăjitor.

Se ştie oare, se ştie îndeajuns, că voluptatea e o artă, o ştiinţă ? Se ştie oare că trupul femeii e un clavir nepreţuit, dar nestatornic şi supus schimbărilor, un instrument cu tainice răsunete lăuntrice, cu vrăji de neînchipuit?

Divin arcuş intre degete iscusite, izvor de bucurie şi de mângâiere, e gata iarăş oricând să scârţâie, să desnădăjduiască, să desgusteze şi să revolte.

Atunci, însemnătatea bărbatului care ne ia în căsătorie, impunându-şi toate drepturile asupra trupului şi rostind aspra osândă împotriva individualităţii, e mult mai mare decât aceia a stăpânului faţă de sclav. Trupul nostru, simţirea pe care o ţine sub pază, va şti cum să le încânte ori va ajunge curând să ne desamăgească peste măsură? In simţurile noastre va face să se nască o sublimă tresărire, ori o scârbă nemărginită şi

față de noi, și față de dragoste?
Și trebuie să recunoaștem că, și aci, în adâncul alcovului, întâlnești desăvârșirea sau mediocritatea, geniul sau josnica slugărnicie.
Ah, mânile și gura acestui om ! Părea că se înțeleg de minune cu toți porii trupului meu. Când buzele i se plimbau pe albeața pielei, când degetele lui mă atingeau, toată ființa mea le recunoștea, cutremurându-se, istovită.
Dar, cu trupul chinuit de spaima care nu ne părăsește dela începuturile lumii, de nenumărate ori mi-a fost rușine în după-amiaza aceia, într'atât Paolo voia parcă să desvăluie totul în lumină, — adâncindu-se cât putea mai mult cu privirea, cu mâna, cu buzele, în deplina cunoaștere a trupului meu.
Glasul instinctului, însuș spiritul sexului părea că-1 călăuzește, sfătuindu-1 cum să se poarte ca să mă turbure, să mă încercuiască din toate părțile, făcând din mine o făptură neliniștită, chinuită și fericită. In câteva ceasuri știui mulțumită lui, că sensibilitatea trupului meu avea nenumărate ascunzișuri, diferite apropieri și întovărășiri, că multe părți tainice ale trupului meu ascundeau tresăriri nebănuite și că puteam cădea oricând pradă dorințelor lui în chipuri cu totul deosebite.
Căci, după cum conștiința își are punctele ei vrednice de ținut în seamă, și după cum Asiaticii cunosc mijlocul de-a trânti pe cineva la pământ, lăsându-1 neînsuflețit numai c'o atingere într'un anumit loc al obrazului, tot așa, în trupul nostru, sunt părți simțitoare cari, cu pricepere căutate, pot să dea naștere, în chip fulgerător, unor vajnice izvoare de turburări.

XLIII

După ce-mi istovise trupul, slujindu-se de el întocmai ca pianistul de-un instrument rar și nou pe care încearcă să-l stăpânească, văzui, ca de obicei, cum se aprinde în ochii lui, din ce în ce, înrăutătindu-se, cruzimea. Deveni mult mai săl-batec ca pân'atunci, mult mai sălbatec decum fusese cu nevasta lui.
Gândul că mă ținea în brațe pentru cea din urmă oară, îi sporea și-i ațâța nebunia. De altfel, o iubea pe Suzette, în timp ce dragostea lui pentru mine, de-abia înmugurită, părea mai mult din pricina dorințelor aspre și nepotolite. Mă gândesc însă că deșertăciunea lui, stăpânirea lui bărbătească,

voia să lase în trupul meu urme adânci, amintiri fulgerătoare, neșterse, de neînlăturat.

Ii lăsam în stăpânire cumințenia mea feciorelnică, într'atât îmi fusese trupul cercetat, supt, stors ca un fruct, și desfrunzit ca o floare, de neastâmpărul lui.

Când ieșirăm din hotel, în amurg, urechile îmi șuierau, un fel de liniște apoasă curgea în mine, toropindu-mă cu nu știu ce amorțire posomorâtă.

Totul în împrejurimi devenea fantastic, — și laguna, și Lido, și îndepărtata Veneție și fluturările amurgului însângerat. Imi părea că am aripi și, în acelaș timp, mă copleșea parcă ceva greu cari îmi înțepenea mânile și picioarele, înnăbușindu-mi pașii, îmbătându-mă.

Smulsă din strânsoarea trupului meu, pluteam în văzduh, în timp ce lucrurile înconjurătoare se desvăluiau micșorate în goana lor, în toate culorile lor, și-mi părea că le privesc prin apa unui bazin.

Mergând, simțeam de-asemeni o nesfârșită oboseală. Picioarele, șoldurile, atrase spre alte mișcări, istovite de atâta frământare, nu mă mai puteau susține. Mai mult încă, nu știu ce fel de arsură și de sfâșiere, și ce tainică greutate apasa asupra simțurilor mele.

Cum să zugrăvesc această stare de vis, de dulce beție în care nu mai există nici viață, nici realitate, în care cauți să te smulgi din amărăciunea de a trăi și de a-ți aduce aminte, în care plutești pe aripa nădejdilor și parcă te smulgi printr'o ușe de fildeș spre alte ținuturi de fericire unde vei putea întâlni ceva din liniștea morții, mângâietoarea și nesfârșita odihnă!

XLIV

In posomorâtei gară a Veneției, sub luminile încercuite în văluri de ceată, văzui trenul plecând și rămăsei mult timp singură pe peron.

Nu voi povesti nimic despre cele trei ceasuri din urmă, nici despre prânzul luat în pripă, nici despre Suzette care, bănuind parcă ceva cu totul nălămurit, mă privea cu asprime și cu răceală.

El însă, nestingherit, acelaș, neobosit, umbla zâmbind și îngrijea de toate.

Se așeză lângă mine în gondola care ne duse la gară și

izbuti să-mi muște pe sub ascuns palma mănii, în clipa când Suzette sărea pe punte. Apoi, înainte de plecare, căută să mă îmbărbăteze, strângându-mi degetele parcă ar fi vrut să mi le frângă, în așa chip că dunga inelului imi pătrunse în carne și-un strop de sânge țâșni din piele, — cea din urmă și cea mai crudă amintire.

Rămâneam în Veneția cu mintea pustie de gânduri, fără altă hotărâre decât să plec cât mai curând, fără altă dorință decât să nu mă mai trezesc din amorțire și din nepăsare, din toropeala durerilor și a gândurilor pe care mi-o impunea o adâncă oboseală.

Mai târziu, în seara aceia, la hotel, înainte de culcare, căutam să retrăiesc cele petrecute până atunci. Incremenită lângă fereastră, priveam fără să-l văd, valul necurmat și împestrițat al Veneților cu șalul pe umeri, al străinelor cu capetele goale, femei de toată mâna și din toate părțile, — sdrențeroase, bogate, urâte și frumoase, — ce se tot învârteau pe poduri.

Era nu știu ce sărbătoare de întrecere în fugă a gondolelor; palatele erau împodobite cu steaguri ; gondole cu lampioane verzi și roșii tăiau apele, în timp ce cântecele sgomotoase, aduse de departe pe aripi de vânt, șopteau despre dragoste, pline de patimă, povestind amărăciunile și nepotolitele dorinți.

Eu mă gândeam la cele din urmă trei zile cari îmi schimbaseră cu desăvârșire felul meu de viață.

Zadarnic căutam să-mi desvălui sub ochi tot ce putea să fie umbră de mustrare, in legătură cu nelegiuirea dragostei mele, și să socotesc plecarea lui Paolo o mântuire, o întoarcere la viața de cinste și de mândrie.

Chipul lui, pornirile-i turburătoare mi se iveau necontenit în minte. Nu luase cu el nici stima, nici dragostea mea. Nu-1 iubeam. Dar pecetluise cu ființa lui tot ce era aprins și simțitor în mine și devenise ceva de care trupul meu nu se putea lipsi.Cand il vazusem plecând, aierul parcă nu-mi mai intra in plămâni.

In timp ce Veneția, resemnată, se pregătea de culcare,iar cantecele se risipeau, in timp ce negurile nu mai erau presărate cu flori vii și colorate, eu nu mă puteam împotrivi părerii de rau ce urmărea in goană nepotoliții neînchipuita si frumoasa nebunie a acestui bărbat, care pătrunsese ca un fulger în viața mea, mistuind-o șl nimicind-o.

De-abia plecase și depărtările mi-1 arătau parcă și mai frumos

Il revedeam, căutam să-mi amintesc gesturile lui,firea lui stărnitoare și blândă, aspră și totuș mângăietoare.

Ai fi zis că respira cu plămâni mult mai mari decat ai celorlalți oameni și că înțelegea cu totul altfel bucuria vieții. Tocmai prin aceasta, după părerea mea, era minunat de cumpănit.

Ma vedeam silită să recunosc că-1 stăpâneau pornirile

ușoare, cari sunt cele mai bune, fiindcă numai ele încântă și măgulesc, fără să ceară prea mari sforțări și rămânând, în același timp, cele mai atrăgătoare.

Dar ceiace-mi rămânea mai plin de însuflețire in amintire, era posomorâta și liniștita sete de placere, desăvârșita lipsă de sfială, obrăznicia lui firească și încântătoare.

Ce-aveam să fac acum, înjosită, rătăcită, cu desăvârșire singură, căzută din nou în posomorâta monotonie a vieții, după ce fusese, trei zile în șir, o mică jucărie în mânile fatalității? Puteam să uit vre-odată ceiace-mi fusese descoperit, — plăcerea, înflăcărarea, nebunia, toate împurpuratele și neastâmpăratele comori ascunse ale vieții?

Din fericire, oboseala veni să rupă firul acestor gânduri chinuitoare și-al regretelor zadarnice.

Tristă, chemându-1 pe cel plecat, și mâhnită că-1 chem, închisei ochii.

Și, cu trupul sdrobit, cu mintea turbure și neliniștită, simții iarăș în somn o bucurie ce-mi pregătea moartea.

XLV

După două zile luai vaporul din Florio care, prin Ancona și Bari, mă duse la Corfu.

Imi amintesc de drumul făcut atunci, cu totul deosebit de altele din trecut, și mai ales de cel pe care-1 făcusem de la Chambery până la Veneția.

O tristețe liniștită, resemnată, îmi stăpânea ființa, tristețea pe care trebuie s’o fi simțit, în evul mediu, cei ce, îmbarcați liberi pentru cine știe ce fericită călătorie, se vedeau în cele din urmă târâți de pirați spre cea mai neagră robie, pe care o știau veșnică.

Pentru întâia oară, remușcările și părerile de rău își făceau loc în mine, — dar păreri de rău și remușcări neputincioase, cari nu aveau, vai, nicio putere ca să mă readucă în trecut.

Îmi părea rău de cucernicia, de sinceritatea mea, de îngăduința de a-mi purta fruntea sus îu fața bărbatului meu și mai ales față de mine insă-mi. Și simțiam remușcări nu fiindcă săvârșisem o greșală fatală, ci fiindcă mă înstrăinasem de mine și primisem de bunăvoie lanțurile umilitoare.

Nu mă mai simțiam liberă. Acum, când Paolo nu mai era lângă mine, iar viitorul se desfășura în fața mea ciudat și necunoscut, mi se părea că-mi pierd răsuflarea.

Da, îmi pierdeam răsuflarea.

Asta e pedeapsa celor ce-și sfarmă obișnuitul fel de viață și statornicia amintirilor, cari își uită de mândrie, ca să se vadă răzlețiți în viciul și josnicia lor, ca într'o temniță, ca într'o ocnă, unde se sbat, departe de aier, departe de lumină, într'o negură umedă și turbure care de- aci'nainte rămâne singura lor lume înconjurătoare, și din care zadarnic încearcă să scape.

XLVI

Cine era această nouă femee care debarca în săraca și luminoasă insulă ioniană? Ce legături avea ea cu cinstita și posomorâta soție a lui Henri de Pievres, care ducea o viață de liniște și de cumpătare, cu conștiința îndrăgostită de lumină, și care, c'o lună mai'nainte, plecase chiar din aceste ținuturi fără să bănuiască neajunsurile pe cari i le hărăzea soarta?

Imi părăsisem bărbatul fără să cunosc cea mai tainică și cea mai atrăgătoara înfățișare a vieții, și-acum mă întorceam lângă el pricepută, desnădăjduită, purtând în trup o săgeată care mă sfâșia, înfrumusețându-mi simțirea și neliniștindu-mi gândurile.

Da, eram de nerecunoscut. Căci totul în viața se scurge după un singur ritm, și acest ritm ne hotărăște felul de a fi.

Ceiace-mi fusese plăcut altădată, — cercetările și înțelepciunea, — nu mă mai atrăgea, și ceiace-mi fusese străin până atunci, — pornirile pătimașe, setea de sbucium, — devenea pentru mine lucrul cel mai de seamă.

Cine ar putea să spună vreodată, ce carte tragică sau minunată, ce mijloace nebănuite desvăluia viața sensuală sub ochii femeii ? Miresmele erau nouă pentru mine, după cum noui erau și culorile.

Căutam să cercetez cu luare-aminte gesturile celor din jurumi, tresăream la sunetele anumitor glasuri, scormonind în ele înflăcărarea și patima.

Atingerea mânii unui bărbat care, altădată, mă lăsa rece, acum mă neliniștea, parcă această mână ar fi fost ceva neobișnuit, o unealtă turburătoare, cea mai nevrednică poate, a sexualității.

Da, o nouă tălmăcire a minunățiilor, iată ce îmi îngăduia această destăinuitoare voluptate. Firea se ivea în ochii mei

în cea mai adâncă goliciune: un laborator de mângâieri în care toate stau în strânsă legătură cu plăcerea.

In privirile celor din juru-mi, în mișcările trupului, în muzică, în artă, în felul de a se rosti al cuvintelor, pretutindeni respiram o mireasmă turburătoare, pretutindeni descopeream o pornire trupească.

Aceasta din pricină că grăuntele de viață al ființei mele se mutase din creer în simțuri, iar lumea întreagă părea că se adapă din setea mea de voluptate.

XLVII

Cum mă arătai în ochii bărbatutui meu ? Cred că mă găsea veselă, însuflețită, sburdalnică, schimbată. Intr'adevăr, îmi pusesem pe față masca nepăsării, ca să ascund tot ce era rușinos în amintirile și în dorințele mele, și iarăș ca să mă amăgesc pe mine însămi, arătându-mă alta chiar în ochii mei.

Ii mărturisii lui Henri că nu mai voiam să rămâi închisă, că trebuia să plec din Corfu, că vream să văd lumea, să petrec, să trăiesc.

El rămase încremenit, apoi își închipui că aveam să mă schimb și glumi pe seama capriciilor mele. In cele din urmă căută să-mi dea dreptate, înnadins ca să vadă ce-i rămâne de făcut.

In seara aceia își desvălui dorințele cari ascundeau totdeauna o prevestire, pe cari le cunoșteam îndeajuns și, când mă culcai, veni la patul meu, sburdalnic, în mișcările lui de omidă îmbrăcată în cămașe albă.

Nu prevedeam impresia care avea să mi-o facă. Mă gândiam la asta mai dinnainte, neștiind dacă trebuia să mă tem ori să doresc aceia ce avea să se întâmple. Dar, când mânile lui reci îmi atinseră trupul iar formele i moi începură să mă caute, mă cuprinse de-odată un fior de scârbă și de groază. Fără să știu de ce, în chip nelămurit, îl îmbrâncii, prefăcându-mă că mă doare capul, că sunt bolnavă, și arătându-mă de altfel cu lacrimi în ochi.

El nu stărui și mă lăsă să dorm un somn chinuitor, neliniștit, neodihnitor.

Apoi, în seara următoare, eu am fost aceia care l-am chemat prostește in patul meu, dorindu-1 cu patimă, așteptându 1,

nădăjduind într’o putință de înțelegere.
Dar această apropiere fu cu desăvârșire nepotrivită, fără niciun răsunet în mine, cu stângăcie călăuzită și nespus de jalnic sfârșită. Asta îmi lăsă impresia unui vis rău, urât, caraghios.
Vai, sunt înțelegeri și neînțelegeri adânci, apropieri și depărtări de nepătruns.
Trupurile, ca și sufletele, se chiamă ori se alungă, trupurile, ca și sufletele au atomi cari se atrag ori se dușmănesc, porniri către neliniști corespunzătoare și către înțelegere, sau, din potrivă, apucături falșe și vrăjmășii de neînvins...
Eram doi într’un pat, aveam bunăvoință unul față de cellalt, ne strângeam în brațe cu toate puterile. — Și, cu toate astea, un zid uriaș ne daspărțea, un nour des ascundea fiecăruia adevărâtele porniri ale celuilalt și nimic nu tresărea în noi atunci când ne apropiam trupește. Acest om putea să rămâie ani în șir lângă mine, fără să izbutească vre-odată să vorbească de simțirile mele. De altfel, neștiința și îndestularea în care era adâncit, îl făcuseră, neputincios să se schimbe, nestrămutat în vederile lui, păstrându-și însă, în răceala lui, o continuitate, un anumit fel de a se purta.
Eram cu desăvârșire desnădăjduită și căutai să îndepărtez gândul că mă putea vre odată mulțumi trupește, dăruindu-mi o plăcere întrevăzută și grabnic pierdută.

XLVIII

Atunci, ara căutat în altă parte, cerșind plăcerea, chinuită de amintiri, pornind în descoperirea unui bărbat, a unui stăpân, ca omul însetat care pornește în căutarea izvorului, ca morfinomanul care se întoarce la otrava dorită.
Ah, ce ani groaznici, plini de așteptare și de nădejdi spulberate! Și de-asemeni, de rușine și de revoltă, fiindcă conștiința mea rămăsese tot mândră și neînduplecată!
Aș vrea să arunc un văl de uitare peste vremea aceia. Ca să se poată înțelege ceiace mi s’a întâmplat, ar trebui să mă gândesc că sufletul meu, vrăjmaș al oricărei josnicii, rămăsese în mine viu și cu luare-aminte, și că la început, cel puțin atunci, gândul desfrâului era pentru mine de nesuferit.
Dorințele îmi ardeau trupul și, cu toate astea, îmi era cu neputință să le potolesc prin josnicie, dându-mă celui dintâi

venit, ori îngăduind patimile urât și rușinos desvăluite...

Aceasta din pricină că întâmplarea aceia avusese în ea ceva foarte ciudat. O ființă smintită,dar plăcută, știuse să mă surprindă, după ce soarta îi pregătise drumul printr'o anumită înfățișare ce mă schimbase cu desăvârșire. Această ființă odată plecată, mă regăseam femeia mândră de altădată, neputincioasă să cadă în desfrâu și urând destrăbălarea.

Dar ghimpele rămas în trupul meu era mult mai tare. Pentru întâia oară, în primăvară, vizitând un crucișător englez, în portul insulei Corfu, mă lăsai curtată și apoi atrasă de-un tânăr ofițer întreprinzător, închizând ochii mai dinnainte, ca să nu-mi dau seama de tot ce putea să aibă rușinos în ea această faptă, cu dorința să mor mai bine decât să îndur mai departe vălul roșu al patimilor pe care noul anotimp îl ridica în fața ochilor mei. In cele din urmă îmi păreau frumoși toți bărbații și inima îmi batea fără voie când vedeam o mână subțire care mă atingea, și o privire caldă ațintită asupră-mi.

Acest Englez, într'o cabină mică și neîncăpătoare ca o celulă, mă strânse cu asprime în brațe. Dar, odată desmeticit, mulțumit, mă goni aproape, cu obrajii împurpurați de rușine, mâhnit parcă de ușurința cu care mă dădusem.

Acest intâi pas către plăcerea trecătoare fu urmat de alții. Credeam în mărturisirile și în făgăduielile bărbaților, aveam întâlniri, cunoscusem tot felul de îmbrățișări și tot felul de porniri. Timp de patru ani fusesem o adevărată prostituată, rătăcind în calea plăcerii cum rătăcești în furia băuturilor amețitoare, în chip bolnăvicios, fără să mă pot stăpâni.

Nimic însă nu putea să sdruncine și să-mi micșoreze din suflet amintirea lui Paolo, nimic nu putea fi asemeni, in niciun chip, bucuriilor simțite cândva la Veneția.

Mulțumită cumnatului meu devenisem o u- nealtă a patimei. Oricare altă dorință nemai având nicio însemnătate pentru mine, căutam aceia ce nu puteam găsi, îmbătându mă cu visuri, însuflețindu-mă cu nădejdi, ca să cad din nou în prada amărăciunilor.

Cunoscui chinurile dorințeior neîmplinite, frigurile ucigătoare ale trupului, groaznica sfâșiere, istovirea lipsită de un pic de mulțumire, setea arzătoare ce-ți usucă gâtlejul, sgârcindu-ți mădularele, fâcându-te să chemi mângâierea cum cere pământul ploaia, cum cer plămânii unda de aier înviorătoare.

Sufeream, și amintirea trecutului, sporea necontenit, îndoind această suferință; prin vraja amintirilor, clipele de demult îmi păreau și mai frumoase, luminate de raza desăvârșirii, eternizate într'o formă deplină de capo d'operă.

Pe încetul, mai ales din pricina cinstei pe care încă o mai purtam în suflet, și ca să mă îndepărtez de înjosire, mă despărțeam de Henri care, la început, era nedumerit, dar în cele din urmă se plictisise de această schimbare de neînțeles a firii mele.

In cele din urmă, când muri tata, scăpând de teama de a nu-l mâhni ori de a-l neliniști prin purtarea mea, căutai să divorțez.

Uram minciuna și, supusă greșelei, smintită, înstrăinată de virtute dacă nu și de rușine, îmi era scârbă de înșelăciune.

Firea mea nu se putea împăca c'o viață împărțită după împrejurări. Această pornire a minciunii pe care atâtea femei o prețuiesc, în dragostea lor ascunsă, pe mine mă sugruma.

Nu. Chiar din pricina înflăcărării mele, n'aveam ce să fac cu teama și viclenia, cu scornirile fățarnice în stare să turbure prostește viața atâtor soții nevinovate.

Nu mi-a plăcut niciodată să mă prefac și să îmi ascund gândurile. N'am priceput niciodată ciudata plăcere a Venețienilor de odinioară cari, timp de două luni, cu masca pe obraz, căutau să-și ascundă adevăratele porniri, luându-și o înfățișare închipuită.

XLIX

Divorțând, m'am întors la Lyon, căutând să trăiesc în libertate, cu ușurință, uneori legănată de vraja unei legături trecătoare, năpustindu-mă în căile întâmplării și, în realitate, urcând necontenit neînduplecatul meu calvar.

De două sau de trei ori îmi păru că am întâlnit un bărbat, mă mândream că-mi putusem găsi un adăpost, o ușurare, putința de a-mi mulțumi poftele și nevoia de dragoste. Dar, vai, cei ce-mi păreau că unesc mângâierea cu înflăcărarea, se arătau foarte curând așa cum erau în realitate ; bărbați ce urmăreau un capriciu ori o nălucă a oarbei lor mândrii.

Niciunul nu-mi părea plin de viață și de căldură ca Paolo, niciunul nu se arăta în ochii mei gingaș și stăruitor, aspru și mângâietor.

Numai pe el, gesturile lui, privirile lui, le căutam în toți ochii aprinși de dorinți ce se îndreptau spre mine, în toate brațele nerăbdătoare ce mă înlănțuiau.

Oftam după blonda lui animalitate sburdalnică, după sălbătăcia lui copilărească pe care și-o ascundea sub vălul unei tainice bunăvoinți, după înfățișarea lui mândră de cuceritor încercat și după aprinsa și neîndestulata lui patimă de primitiv.

Călăuzită de slăbiciune și de nebunie, îi scrisesem Suzettei

că aveam de gând să viu s'o văd la New-York. Ea însă căuta să mă îndepărteze, și-atunci băgai de seamă că știa totul în privința legăturilor mele cu bărbatul ei. In ceiace-1 privea pe Paolo, îi scrisesem și lui, dar nu binevoise să-mi răspundă, rătăcit fără îndoială spre alte patimi, uitându-mă și pe mine și pe altele, și căutând mereu alte plăceri, ca toți bărbații ștrengari.

L

Dar nu, nu vreau câtuș de puțin să povestesc sbuciumul acestor ani din viața mea.

Tinta mea era să arăt, să strig, cât suntem de lipsite de răspundere pentru faptele noastre, neștiutoare în privința dragostei, zăpăcite în purtările noastre, înstrăinate de libertate, fără să ne dăm seama ce ni se poate întâmpla. La bunul plac al clipei, al locului, al întâmplărilor și a întâlnirilor, o clipă e în stare să facă din noi ucigașe, sfinte sau femei blestem, te, aruncându-ne în viciu, în josnicie, în eroism. De ființa ce trăia în mine nu eram câtuș de puțin conștientă. O mărturisesc în fața lui Dumnezeu.

O clipă rânduită de soartă, o vedenie trupească, o neliniște senzuală, mă schimbaseră cu desăvârșire, făcând din mine cu totul altă femee și parcă, odată cu mine, schimbând toate rosturile firii.

Innaintam spre peire, îmboldită de noua mea soartă, cum înnaintam altădată spre liniște, călăuzită de aceiaș fatalitate a cumințeniei și a nevinovăției.

Infernul trupesc se ivise in ochii mei, marea taină a sexelor luminase puternic lumea. De-aci 'nainte alte puteri necunoscute virtuții și resemnărilor aveau să mi se trezească sub ochi, înnebunindu-mă.

LI

Aceste amintiri lipsite de patimă, le scriu din mănăstire, din chilia mea.

Dumnezeu, care a vrut să fiu a lui, — nu îndrăznesc să mă cred pocăită, nici vrednică de iertarea lui, ci numai scăpată de blestemul iadului, — a știut să-mi potolească neliniștea trupului cu biciul unei boale pe care dibăcia chirurgului a fost în stare să mi-o înlăture pentru totdeauna.

Această dibăcie, schilodindu mi trupul, m'a smuls de-asemeni din lumea femeilor. M'am trezit de-odată cu totul alta, vreau să zic străină de patimile omenești, prin nu știu ce neputință de a mai simți. O zare nouă se deschise pentru mine, albă și fără nicio flacără, mângâietoare pentru mine ca o mireasmă odihnitoare.

Și-acum, ceva veșnic se desvăluie sub ochii mei. Lumea cu dorințele ei îmi pare un joc de arșice, pururi reînnoit, josnic și păcătos.

Dar, din adăpostul în care m'am ascuns, văd încă marea furtună a instinctelor, recunosc pricina veșnică a tragediei omenești.

Și, fără fățărnicie, dându-mi seama de tot ce-a fost slăbiciune în mine, dar și de tot ce poate fi sfânt în putința de înălțare a omului, de tot ce poate fi puternic și dioniziac în plăcere, în marele neastâmpăr divin ce îndeamnă ființele să aiureze și să zămislească, am vrut să fac această spovedanie.

Și iată, strig către surorile mele:

„Dragostea e motorul tragic al lumii și voluptatea stăpânește simțirea. E un înțeles plin de măreție în ființa gângăniei care iubește și moare din dragoste, care iubește și cade în cel din urmă spasm, parcă ar vrea să arăte și să dovedească pe deplin că mulțumită acestei clipe,— clipa în care creăm, smulgându-ne din noi înși-ne,— viața își capătă un înțeles deosebit.

„La alcov trebuie să ne gândim atunci când o faptă omenească se desvăluie ca o taină și rămâne nedeslegată. Grecii spuneau că îmbrățișările de dragoste erau izvorul luptelor, — de când cu războiul Troiei, — și al marilor întreprinderi, — decând cu marea cucerire a berbecului cu lâna de aur, — și, mai ales, al marilor nelegiuiri, decând cu nelegiuirea Medeei.

„Un tremur, o flacără pătimașe ori o desnădejde trupească, farmecul ori desgustul cu privire la pornirile sexuale, — iată cheia ce poate descuia tainele omenești.

„Intâmplarea mea nenorocită adaogă o picătură în oceanul patimilor, al patimilor adevărate: acelea cari înlănțuie trupul ce se pătimește˝.

SFÂRȘIT